

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe un an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 508.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
90 fileri.
Manuscrise nu se înape-
lază.

Un lucru judecat și o chestiune pendentă.

Sediul „Românului”.

II.

Arad, 9 Decembrie.

Acuza „tradării” pretinse, săvârșită de „Tribuna”, este deci un lucru judecat. Intre oameni de bună credință, chestiunea asta nu mai poate fi redeschisă și deschisă da capo al fine. Este prin urmare firesc și cert că Românul și patronii lui nu vor înceta să o reia, ori de câte ori vor trebui să răspundă la alte critici și întrebări ce li-se vor face.

Dar opinia publică românească nu se poate mulțumi cu atât și nu se poate opri aici.

„Tradarea” *Tribunii*, dacă ar fi fost adevărată, ar fi amenințat cauza națională cu o primejdie reală: defectiunea unei părți însemnate a aderenților programului și partidului național. Înțelegem pe Românii din Arad și din comitatul acesta, în număr de vre-o 230.000 de români, cam atâți câți numărăm în toată Bucovina. Era temerea acestei defectiuni întemeiată sau probabilă? Nu, căci nu ar fi fost logic ca acei cari au intenția tradării să piardă ocaziunea cea mai avantajoasă și rentabilă pentru ei, înțelegem alegerile parlamentare din 1910, când guvernul avea mare nevoie de sprijinul nostru.

Cu toate astea, șapte luni după alegeri, în conferința dela 20 Decembrie 1910 a comitetului național, d. Goldiș a rostit un discurs fulminant, arătând că *Tribuna* se pregătește să treacă în tabăra lui Mangra. Pentru întimpinarea acestei „primejdii” *Lupta, Românul* de mai târziu, trebuie mutat la Arad și subordonat dlui Goldiș, altfel „Aradul e pierdut și o catastrofă amenință cauza națională”, a conchis D-sa.

Hotărîrea comitetului nu s'a luat fără unele greutăți. D-nii Maniu, Vaida și Mihali veniseră cu hotărîrea luată înainte de a propune mutarea *Luptei* la Cluj, recunoscând prin asta nevoia imperioasă și absolută a unui ziar românesc în acel oraș. Pentru a combate propunerea dlui Goldiș, care i-a cam surprins, ei s'ar fi găsit însă în situația paradoxală și comică de a lua apărarea *Tribunii* în fața comitetului și de a susține că ea nu are intenția de „tradare”. În cele din urmă d. Goldiș a aruncat în cumpănă paloșul lui Brennus: a declarat că sau *Românul* vine la Arad sau dânsul se retrage din politică și lasă Aradul în prada mangrismului. D-nii Maniu și soții au trebuit să cedeze. Astfel ura împotriva „*Tribunii*” a înăbușit într'ânsii glasul convingerii și pentru întâia oară iei au trebuit să privească cum situația lor covârșitoare în sânul comitetului e anihilată de d. Goldiș.

Sunt deci două raționamente absolut logice și de nerăsturnat:

1. Premisă: Sau „*Tribuna*” e trădătoare.

Concluzie: Punerea „*Românului*” la Arad a fost o necesitate; ziarul trebuie să rămână și pe viitor acolo.

2. Premisă: Sau „*Tribuna*” nu e trădătoare.

Concluzie: Punerea „*Românului*” la Arad a fost o greșeală păgubind mișcarea națională a altor ținuturi; singura îndreptare, pentru viitor, a acestei greșeli e mutarea ziarului în alt ținut, lipsit de mijlocul de luptă și propagandă națională al presei.

Ori care din aceste două raționamente logice va fi adevărată, concluzia logică trebuie trasă în mod inexorabil, în orice caz din aceste două cazuri! Acum un an comitetul admitând (să spunem: în bună credință) premisa întâie, s'a grăbit să tragă imediat concluzia și — zece zile în urmă „*Românul*” începuse să apară în Arad. Acum când premisa întâie s'a dovedit falsă iar premisa a doua e realizată și recunoscută prin tăcerea statornică a acuzatorilor la întrebarea: Ce-i cu „tradarea”? — ieste datoria comitetului național să tragă de-asemena concluzia: mutarea „*Românului*” din Arad unde iel este de prisos.

Intr'un moment de bună credință (?) sau de orbire a patimei, comitetul a putut să comită o greșală, punând „*Românul*” la Arad. Dacă el însă va persista în greșala sa, va trebui să i-se aplice zicătoarea latină: *Errare humanum, perseverare diabolicum*. Greșeala unei clipe nu poate fi plătită cu paguba permanentă și generală a unui neam întreg, vreme de ani sau de zeci de ani de zile — numai pentru ambiția îndărătnică și diabolică de-a nu-ți mărturisii păcatul și de a-ți menține prestigiul mincinos al negreșelniciei.

Ni-se va pune însă întrebarea: Chestiunea unui ziar, și mai ales a domiciliului lui, deci nu a însuși existenței sale, nu este ea de importanță secundară, față de marea chestiune pe care trebuie să o avem mereu înainte: cauza națională însăși? Nu este prea mult când cereți ca întreaga opinie publică să se ridice împotriva comitetului național și să-i impue o anume hotărîre într'o chestie de ordin secundar?

Pentru a răspunde la această obiecțiune se cere să ne dăm seama de rolul presei în viața unui popor și în special în viața poporului nostru.

Este prea cunoscută zicătoarea franceză că presa este a patra putere în stat.

Cum însă la noi cele trei puteri publice ale francezilor: puterea legiuitoare, judecătorească și executivă se află toate cu desăvârșire în mâni străine, puterea „a patra” la noi înaintea în rangul de întâie și unică. Cel mult vom recunoa-

ște și bisericilor românești rolul unei puteri publice în viața națională.

Pentru a ilustra rolul presei la noi, putem face următoarele trei constatări

1. Presa a creat viața politică la noi. Prezența presei sau a unui ziar, într'un ținut, e egală cu prezența unei vieți politice și culturale românești, mult-puțin intense; lipsa presei e identică cu lipsa conștiinței și vieții politice și culturale.

Viața națională cea mai puternică se constată azi cam în următoarele ținuturi: Brașov, Sibiu, Blaj, Hunedoara, Arad, Lugoj. Locurile acestea coincid însă cu sediile ziarelor noastre politice și culturale.

Dimpotrivă, viața națională-culturală și conștiința politică sunt de pildă aproape nule în Maramurăș și în Bihor (afară poate de ținutul Beiușului învecinat cu Aradul). Nu au fost oare aceste ținuturi lipsite mai mult de presa politică și mai depărtate de centrele presei? Aici e explicația adâncă a amorțirii din Maramurăș, și a posibilității tradării lui Mangra în Bihor.

2. Vechimea vieții naționale a unui ținut atârnă de vechimea ziarelor sale.

Pilde: „*Gazeta Transilvaniei*”, organul cel mai vechiu, se află în centrul cultural cel mai vechiu dela noi: Brașovul, (afară de Blaj unde a lucrat celalalt factor: biserica. E știut însă că „*Gazeta*” a fost mult timp un fel de organ al Blajului foarte cetit și influent acolo). După Blaj și Brașov, Sibiuul a fost al treilea centru național-cultural în cursul timpului. Explicația: apariția „*Telegrafului*”, redactat în spirit național sub Șaguna. După decăderea lui a apărut în Sibiu *Tribuna*, cea mai vigoasă foaie dela noi. Pe timpul ei, Sibiuul ajunge centrul incontestabil al politicii noastre. Mai târziu centrul vieții politice începe a se muta din ce în ce la Arad. Faptul acesta coincide cu apariția și avântul crescând al *Tribunii Poporului*, al *Tribunii* de azi. În acelaș chip s'ar putea arăta că viața națională se naște sau crește în ținuturile respective odată cu apariția ziarelor *Unirea*, *Libertatea* și *Drapelul*.

3. Intensitatea vieții politice și curățenia vieții culturale atârnă în mare parte de felul cum organul unui ținut a înțeles să-și facă datoria.

Pilde: *Gazeta* a ridicat mult conștiința națională și viața culturală a Brașovului, căci un ziar totdeauna face mai mult ca nici unul. Cu toate astea, mișcarea politică din acest oraș tânjește de mult. Explicația o găsim în mare parte în politica pasivistă și tonul puțin agitatoriu al *Gazetei* sub regretatul Dr. Aurel Murășanu. (Dovadă relativ puținele ei procese de presă). Nici azi bătrânul organ din Brașov nu s'a recales din marasmul său senil. — Apogeul mișcării politice din Sibiu a fost pe timpul înfloririi *Tribunii*, sub conducerea lui Ion Slavici. După plecarea lui și după dispariția *Tribunii*, viața politică a locului nu a încetat ca dovadă a adâncii înriuriri a unui ziar, dar a scăzut. Înflorirea repede, aproape nebănuită, a vieții politice din Arad se datorește de sigur întâi vioiciunii și propagandei energice a *Tribunii Poporului* pe când un ziar sec, mort și academic ca *Drapelul*, deși apărând de trei ori pe săptămână, nu a putut să facă în Bănat ceea ce *Libertatea* săptămânală, prin agitația ei insufletită a isbutit să producă în Hunedoara. Dimpotrivă la umbra considerațiilor și teoriilor politice abstracte și doctrinare ale ziarului din Lugoj, înflorit foarte bine, în vecinătatea apropiată, neghina burdismului din Caransebeș, pe când Ti-

mașoara învecinată dormita liniștită în jurul meselor rotunde dela Cafe Kronprinz.

În sfârșit e locul să amintim, ca o experiență și faptul, că ziarurile așezate în afară de regiunile românești ale țării nu au putut să producă decât rezultate nule, firești și necesare la întreprinderi atât de greșit concepute. Pildă ne sunt *Federațiunea* din Pesta și în timpul mai nou *Lupta*. Exemplul lor ne arată și el că pentru a fecunda, orice ziar trebuie să-și localizeze încâtva acțiunea.

În evoluția noastră națională un ziar se poate asemăna unui sămănător. Cu plugul propagandei politice iel scurmă și răscolește paturile virgine, dar inerte ale poporului; aruncă apoi în brazdă sămânța conștiinței naționale și a ideilor politice și culturale din care răsare copacul vieții naționale, vânjos prin luptă cu furtunile; în sfârșit la lumina veșnic caldă a idealului național iel pîrguiește roadele pe cari le culege viața colectivă a neamului întreg și posteritatea recunoscătoare. Ținuturile lipsite de munca acestui sămănător, ca ori ce pîrlog nu produc nimica sau puținul îngăduit de voia întâmplării.

Ca principiu general putem afirma că scopul real cel mai apropiat al politicii românești trebuie să fie trezirea și mobilizarea tuturor Românilor și a tuturor ținuturilor românești pentru lupta națională. *Până când influența politică bine întemeiată a partidului național român nu se va întinde asupra tuturor Românilor, câtă vreme nu vor forma toate ținuturile românești domeniul electoral absolut sigur al partidului național, până atunci o împăcare cinstită cu guvernele ungurești este imposibilă sau în ori ce caz o crimă națională.*

În starea de azi însă nici jumătate nici chiar un sfert din poporul nostru nu constituie domeniul electoral sigur al partidului național. Câte cercuri electorale avem în cari să putem conta în mod sigur la ultimul alegător român, ca bună oară în Săliște și Sebeș? Și ieste oare curată întâmplare că tot în comitatul acesta trăiește

cea mai veche foaie politică pentru popor și că deci acțiunea ei a fost mai îndelungată din toate?

Nici odată guvernele ungurești nu vor renunța să ne stăpânească politicește, câtă vreme vor înțelege că nu este cu totul imposibil de a smulge pentru ele mandatele românești. Ce vedem însă în realitate? După alegerile anului 1906 partidul kossuthist se mândrea că este cu mai mult drept reprezentantul poporului românesc decât partidul național român, deoarece a primit mai multe voturi românești ca acesta! La alegerile din anul trecut, partidul național român, a dobândit cu mai multe mii de voturi românești mai puțin decât partidele ungurești. În situația asta falsă ne-a pus distribuția geografică inegală a mișcării noastre naționale, pricinuită prin concentrarea presei noastre în câteva ținuturi. Pentru că fără îndoială cele mai multe voturi românești s'au dat partidelor străine în ținuturile lipsite de presă, ca în cele cinci cercuri mari românești din Bihar, apoi în Maramurăș, Cojocna etc. Au fost în ținuturile acestea cercuri cu mare majoritate românească, cu mii de voturi, în cari nu s'a pus nici măcar *candidat național*, de pildă: Aleșdul, Mezieșul, Vișăul și Șugătagrul.

Să cercetăm însă odată mai de aproape distribuția geografică a presei noastre. De curînd a apărut *Almanahul scriitorilor români* care ne va da deslușiri izbitoare și convingătoare în această privință. Dacă „Almanahul” nu ne-ar fi adus nici un alt serviciu, cum pretinde *Românul*, ar trebui să-i fim mulțumitori pentru acesta singur. Românii din Ardeal și Țara ungurească, au după datele *Almanahului*, un număr de trezeci de publicații periodice, anume 11 organe politice (trei cotidiene, trei cari apar de trei ori pe săptămână, și cinci ziare politice săptămânale) două reviste politice literare, două reviste literare, una științifică, șapte organe de specialitate (bisericești etc.) și șapte social-culturale.

După distribuția lor geografică avem două grupuri bine distincte: *comitatele de sud și de nord*, cele dintâi avînd relativ o presă puternică, cele de a doua, lipsite aproape cu desăvâr-

șire de presă proprie și de foloasele ei. Putem face următorul tablou al organelor noastre de publicitate:

În comitatele de sud

În Brașov două («Gazeta Trans.» și «Deșteptarea»), în Arad cinci («Tribuna», «Românul», «Tribuna Poporului», «Poporul Român», și «Biserica și Școala»), în Sibiu șapte («Telegraful Român», «Rev. Economică», «Rev. Teologică», «Foaia Poporului», «Lucașfăruș», «Transilvania», «Vatra Școlară»), în Blaj patru («Unitatea», «Cultura creștină», «Foaia Școlastică», «Revista pol. li lit.»), în Lugoj unul («Drapelul»), în Orăștie două («Libertatea» cu trei suplimente și «Cosânzeana»), Caransebeș două («Foaia Diecezană» și «Zorile») în Timișoara două («Revista Preoților» și «Plugarul Român»), în Oravița unul («Progresul»), în Făgăraș unul («Oiteanul») și în Orăștie și Arad, în acelaș timp unul («Studii științifice»).

(În afară de teritoriul limbii românești apar în Budapesta, două organe: „Națiunea” și „Foaia Poporului Român” cu două suplimente. Autorul „Almanahului,” de unde scoatem aceste date, a omis, cu drept cuvînt ziarul guvernamental „Poporul” și „Lumina” kossuthistă. Organele acestea nu pot fi socotite ca factori creatori de conștiință și mișcare națională, ci dimpotrivă).

Tabloul de mai sus e nu se poate mai grăitor și va trebui să surprindă pe ori cine. Pe când în comitatele de sud apar 27 de organe de publicitate, nordul întreg are o singură foaie și aceasta de mîna a treia sau a patra! Deosebirea aceasta este și mai izbitoare dacă vom socoti suma totală a numerelor cari apar într'o lună în comitatele de sud și în cele de nord. Socotind luna de patru săptămâni, deși inexact, presa noastră apare cum urmează:

În comitatele de sud

3 organe cotidiene	= 18 pe săpt.
3 cu câte 3 numere pe săptămână	= 9 „ „
11 săptămânale	= 11 „ „
Total	= 38 de numere într'o săptămână, în patru săptămâni (o lună) total
2 organe cu câte trei numere pe lună, total lunar	= 6
3 organe cu câte două numere pe lună, total lunar	= 5
4 organe lunare	= 4
Total lunar	= 168

În comitatele de nord

În Huedin unul («Sfătuitorul»).

În comitatele de nord

Un organ cu două numere pe lună, total lunar	= 2
Total lunar	= 2

Cu mine...

„De unde vii așa târziu.
Așa pierit și alb la față.
De pari întors dintr'un sicriu,
Din lumea celor duși din viață?”

— „Sunt umbra celui ce ți-a fost
De mult un bun tovarăș ție.
Și cer vremelnice adăpost
La ora astei nopți târzii.”

„Ci spune pentru ce te-ai dus,
De ce-ai rămas pribeag prin lume?”
— „Ardea în mine-un dor nespus
Să văd și eu pe-acolo cum e?”

„Și ce-ai găsit, și ce-ai văzut
Pe unde-ai fost, o frate bune?”
— „Nimic din câte-am fost crezut
Și-am plâns mai mult decât pot spune”.

St. O. Iosif.

Cronică științifică.

De Dr. Pompiliu Robescu.

Idei greșite despre pâne.

Guvernul englez a însărcinat pe Dr. J. M. Hamill să facă un raport despre pâne, și anume despre valoarea sa nutritivă. D-rul Hamill și-a isprăvit și publicat raportul din care extragem cele ce urmează, ca să servim pe cititorii noștri.

Multe din părerile de până acum asupra pânei sunt cu totul greșite, așa ideia ce este că făina produsă prin măcinarea grâului cu morile cu cilindrii este mai proastă decât făina produsă prin măcinarea cu morile cu pietre, nu corespunde de fel cu constatările lui Hamill, care arată că grîul cu coaja groasă, cum este grîul american, se macină mult mai bine de către morile cu cilindrii.

O altă idee greșită este aceea că pânea albă este mai puțin hrănitoare decât pânea făcută cu seacă, prin urmare decât pânea neagră. Compușii azotați, cari intră în compoziția amândurora sunt egali, ba ceva mai mult, pânea neagră de seacă conține mai puțini, deci este mai puțin hrănitoare.

Diferința valorii nutritive ce este între o pâne făcută din aceeaș făină, dar de calitate diferite este foarte mică, pe când este foarte mare diferența între făinile provenite din grîuri diferite.

Un lucru este sigur: Pânea neagră conține mai multe substanțe minerale decât cea albă, și une-ori, când este vorba de brana copiilor, este

bine să se alterneze pânea albă cu cea neagră — aceasta însă numai dacă este vorba de dieta pânei, căci dacă copilul poate mânca ori ce fel de aliment, atunci această diferență este neglijeabilă.

Intr'un timp se zicea că pânea strică dinții, și erau doctori cari sfătuiau pe clienții lor să mănânce cutare fel de pâne; d-rul Hamill arată că nici o influență nu exercită pânea asupra lor.

Casa radiului la Londra.

La Londra s'a deschis de curînd un institut în care bolnavii se curarisesc prin ajutorul radiului. Se zice că acest institut posedă cea mai mare cantitate de rادیu din lume: o jumătate de linguriță de cafea, a cărei valoare este de 1 mil. 250 mii de cor. Boalele cari se caută cu rادیu sunt: cancerul când nu este prea înaintat; unele ulcere și unele boli de piele, cari nu se pot trata cu alte doctorii.

Institutul a fost creat în urma dorinței defunctului rege Eduard al VII, de Lordul Iveagh și de Sir Ernest Cassell, și între altele conține 12 cabinete în cari se face radioterapia și unde sunt discursurile de rادیu în greutatea de 70 de miligrame în valoare de 30.000 de cor. fiecare; într'un laborator dela etajul de sus microbii boalelor trăiesc în tuburi subțiri de cristal, iar cantitatea de rادیu ce nu se întrebuintează se păstrează într'o casă de fier. Odaia în care se cântărește frimiturile de acest prețios metal este căptușită toată cu porțelan alb, refractarea la căldura și la ori ce fel de vibrație. În mijlocul său este o masă de piatră, ale cărei picioare de piatră, trec prin pardoseală și se înfig în pă-

În alte cuvinte: pentru trezirea, mobilizarea și conducerea vieții românești în comitatele de sud apar lunar **una sută șasezeci și opt de numere de presă** de toate categoriile, pe când în comitatele de nord apar lunar cu totul **două numere** ale unei foi, lipsită de caracter politic, deci foarte puțin potrivită a trezi la viață națională un ținut atât de vast!

Iată aici și numărul Românilor din comitatele cu presă și al celor fără presă:

I. Comitate cu presă.

Comitatul	Români
1. Alba de jos	166,000
2. Brașov	33,000
3. Făgăraș	83,000
4. Hunedoara	257,000
5. Sibiu	108,000
6. Târnava mare	61,000
7. Târnava mică	55,000
8. Arad	223,000
9. Caraș Severin	328,000
10. Timiș	167,000
11. Torontal	87,000
12. Cenad	13,000
13. Treiscaune	19,000
14. Bichș	6,000
Total:	1,606,000

II. Comitate lipsite de presă.

Comitatul	Români
1. Bistrița-Năsăud	82,000
2. Cojocna	146,000
3. Muraș-Turda	66,000
4. Solnoc-Dobâca	180,000
5. Turda-Arieș	116,000
6. Bihor	238,000
7. Maramurăș	74,000
8. Sătmar	118,000
9. Sălaj	125,000
10. Ciuc	15,000
11. Ugocia	9,000
Total:	1,168,000

(Facem la aceste cifre trei observații explicative. Întâi, datele statistice sunt ale anului 1900, cele din 1910 nefiind încă publicate. Al doilea, am rotunzit cifrele la mii, sutele fiindu-ne aici puțin esențiale. În sfârșit am adăugat la grupul I—6 comitate fără presă proprie (Târnava-mare și mică, Torontalul, Cenadul, Treiscaunele și Bichșul), socotind că prin apropierea lor de comitate cu presă, ele se află mult puțin sub raza lor de acțiune.

Am redus deci într'adins numărul Românilor fără presă, mărginindu-l la cele 11 comitate din grupul II. Nu am putut să alipesc însă de pildă comitatul Bihorului la grupul I, cu toată apropiere-

mânt. Pe această masă, sub un clopot de sticlă sunt balanțele de precisiune, cu cari se cântărește radiul, până la a miia parte dintr'un miligram.

Cel mai mic lucru din lume: Ioniu.

După teoria electrică a materiei, ioniu e un fragment de atom, care în același timp reprezintă cea mai mică cantitate de electricitate și cea mai mică cantitate de materie ce poate să existe în stare liberă. Ioniu este așa de mic, că dacă am socoti în ioni electricitatea necesară pentru fabricarea hidrogenului, și dacă ne-am închipui că această electricitate s'ar putea obține în număr de 100 de ioni pe minut, ar trebui ca o sută de milioane de oameni, să lucreze timp de patru milioane de ani ca să facă o cantitate de hidrogen cu care să se umple un balon de acelea cu cari se joacă copiii.

Cu toate acestea, ioniu a fost izolat și măsurat în laboratorul profesorului R. A. Millikan dela universitatea din Chicago.

Măsurătoarea făcută de acest profesor este din cele mai exacte, și în urma celor ce ne-a co-

rea lui de Arad. Cine cunoaște aceste două comitate, va admite, că cu toată învecinarea lor, locul lor iese în două grupuri deosebite.)

Rezultatul cifrelor noastre, grupate în mod imparțial și obiectiv, este deci că un număr de 1,168.000, sau, socotind și sporul din cei 10 ani din urmă, peste un milion și două sute de mii de români din țara noastră, ceva mai mult de două cincimi ale poporului nostru, au o singură foaie proprie, pentru nevoile lor, pentru trezirea și conducerea lor, pentru mântuirea sufletului lor românesc. E Sfătuitorul din Huieșdin, o foaie lipsită și ea de caracter politic cu două numere pe lună! Pe când presa comitatelor de sud se poate asemăna unei făclii uriașe, sau unui candelabru cu o sută șasezeci și opt de lumini, comitatele din nord trebuie să se mulțamească cu două opaite slabe, aprinse nu prin grija celor suspuși, ci prin rîvna de lumină și bunele intenții ale unui despărțământ al „Asociației”.

De-aici vine, în comitatele de nord, întunecul care-ș întinde mantia lui binevoitoare asupra cumplitei stări de înapoiere națională, de decădere a simțului românesc, de corupere crescândă a limbii românești până în straturile cele mai de jos ale poporului, de progres biruitor și sigur de sine al maghiarismului în număr, în cultură, în bogăție și — în conștiința și limba românilor, tot mai zmeriți, tot mai plecați, tot mai deprinși cu gândul că sunt meniți cuceririi și absorpțiunii străine. De-aici înțelegem bătaia înceată, obosită a pulsului în viața națională a acestor ținuturi.

În această anemie istovitoare trebuie făcută o energică infuziune, trebuie introdus prin presă sângele dător de viață al scrisului românesc, al ideilor și preocupărilor de actualitate, al îndrumărilor și îndreptărilor culturale, trebuie curățită atmosfera de moleșire, de cutropire și înstrăinare. Într'un cuvânt, *trebuie un ziar puternic.*

municat dânsul, azi se știe că ionul este a cinci suta parte din atomul electric, cea mai mică cantitate de electricitate ce se poate obține astăzi.

Rezultatele acestea sunt cele mai frumoase succese la cari a ajuns fizica în zilele noastre.

Secretul precocității.

În America s'a întâmplat un caz de precocitate de care s'a vorbit mult: un copil în etate de unsprezece ani a trecut cu mult succes examenul de maturitate (bacalaureatul).

În legătură cu acest fapt, gazetele științifice americane, povestesc viața poetei Miss Winifred Sackvill Stoner, care la etatea de zece ani a publicat un volum de versuri.

Când era încă în fașe, mama sa a agățat pe pereții camerei în care era copila, copii după tablourile cele mai celebre, iar prin colțuri a pus copii după câteva statui de valoare. Doica, seara în loc să-i cânte nani-nani ca s'o adoarme, îi recita bucăți din Virgiliu și din alți poeți celebri. Acelaș lucru îl făcea mama sa în timpul zilei.

Când fetița a început să vorbească, părinții săi

Rămâne să stabilim locul cel mai prielnic unde trebuie așezat noul organ de luptă și trezire națională a aceluși ținut. E firesc ca el să fie orașul cel mai central al aceluși ținut, de unde înfrurirea noului ziar să se răspândească în mod uniform în toate părțile. Nu putem fi deci pentru Oradea-mare, deși, recunoaștem, stările din Bihor, cetatea mangrismului, ar fi un argument puternic în favoarea acestui—punct. Punctul cel mai central al comitatelor din nord e fără îndoială Clujul. Aceleași distanțe îl despărțesc, aproximativ, de Bihor și de Maramureș, de Sătmar și Sălaj, ca și de Solnoc-Dobâca și Bistrița-Năsăud, de Turda-Arieș și Muraș-Turda. Până când aceste ținuturi își vor căpăta și ele presa lor, cândva, Clujul trebuie luat ca bază de operații pentru cucerirea lor politică. Starea de dezorganizare și destrămare a Românilor din Cluj, prezența unui număr de aproape 300 de studenți universitari români, multele instituții de maghiarizare în frunte cu universitatea, toate indică suprema și urgenta nevoie a unui ziar românesc puternic în acel oraș. Adăugând la asta și nevoia unei dieceze ortodoxe cu sediul episcopesc în Cluj, amintim și datoria *celuilalt factor public* al vieții naționale pentru întărirea și recucerirea acestei provincii.

Dar cine să dea ținuturilor părăsite presa care le lipsește? Să așteptăm până când, prin puterea lor, ele se vor reculege și vor găsi într'însele puterea de a-și făuri prima armă de deșteptare, sau trebuie o intervenție din afară? A pune această întrebare este a da și răspunsul. Nu putem privi liniștiți și nepăsători, așteptând trezirea de bună voie a acelor locuri.

Și dacă o intervenție este necesară, fără îndoială că *datoria asta îi revine onoratu-lui comitet național.*

Cu toate acestea ce am văzut în realitate? Comitetul național, dispunând de mijloacele trebuitoare, a înființat în anul 1907,

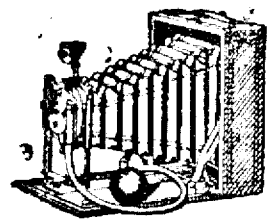
au văzut că dânsa era în stare să spuie pe dinafară poeziile ce auzise.

Mai înainte de a împlini trei ani, putea să facă o compoziție și să cetească. La trei ani a început să învețe să scrie cu mașina. Puțin după aceea, ne mai mulțumindu-se să spuie poeziile altora, a început să facă poezii. La cinci ani a scris o mică comedie, pe care a jucat-o cu alți copii, iar dânsa a făcut partea protagonistei. În acelaș timp publica versuri într'un jurnal din provincie. La șapte ani a publicat un volum de poezii.

H. Addington Bruce zice că fenomenala dezvoltare a facultăților intelectuale la unii copii, nu este altceva decât efectul unei sisteme de educație.

Într'adevăr, prof. Otto Wiener, tatăl unui copil de 14 ani care își luase maturitatea, zice:

„Copiii sunt cu mult mai inteligenți decât se crede și cultivându-le predispozițiile la cari sunt inclinați putem obține rezultate de necrezut. Pentru acest scop, părinții în loc de a lăsa pe copii la jocurile lor, ar trebui să-i silească să se folosească de propria lor inteligență, să-i facă

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Greener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țavă cu aruncarea pat-oanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling-, Browning* de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles *Drilling*, Springer și Kierner, *revolvere, pistoale* se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADÓ**, Budapest, IV | r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

la Budapesta, ziarul *Lupta*. Nevoia atât de arzătoare a ținuturilor românești, lipsite de presă, a fost jertfită dorinței egoiste a dlor deputați de a-și avea ziarul lor sub ochi și de a-și ceti imediat a doua zi discursurile parlamentare în *Leibjournalul* lor. *Tribuna* proclamase încă la înființarea *Luptei* că un ziar românesc trebuie să apară în mediu românesc spre a produce toate joloasele politice și că în mediu străin el va trebui să tânjească. Nimeni nu a dat ascultare acestui glas „interesat”, cum se spunea. Patru ani mai târziu, după cunoscutele vicisitudini morale și materiale ale *Luptei*, comitetul național dădu satisfacție prezicerilor noastre și suprimă ziarul. Greșala făcută cu *Lupta* fu „îndreptată” înființându-se noul ziar — la Arad.

Cine a urmărit cu atențiune gestiunea comitetului nostru național a putut observa că un păcat al lui, o boală înăscută a fost de a face, numai decât și cu încăpăținare, ceea ce este tocmai diametral opus intereselor naționale.

Dacă ai fi întrebat acum un an, la suprimarea *Luptei*, pe un om absolut nepărtinitor și neprevenit, care este locul unde se arată cea mai puțină nevoie de un nou ziar cotidian românesc la noi, omul ar fi răspuns, fără îndoială, că, negreșit, acolo unde, relativ, stăm mai bine cu presa politică. Locul acesta era însă, fără îndoială, Aradul, unde apărea ziarul cotidian cel mai mare, *Tribuna*. Și dacă ai fi întrebat pe același om neprevenit, care este locul unde e mai multă nevoie de acel ziar, după expunerile noastre de mai sus, ar fi trebuit, negreșit, să răspundă: Clujul. Va să zică: în orice caz Aradul mai puțin decât oricare alt loc și Clujul înaintea ori căruia alt loc

să se gândească singuri. Lucrul nu este așa de ușor, căci părinții ar trebui în acest caz să bage de seamă la ori ce vorbă ce zice în fața copiilor lor, să vorbească pe ales, să discute de lucruri interesante și să fie o legătură logică între orice vorbire; în scurt trebuie să faci pe copil să înțeleagă că îl crezi capabil să priceapă ceea ce îi spui.”

Trebuie — după cum zice Wiener — să se observe copiii cu multă atenție, ca să-și dea seama de predispozițiile lor intelectuale. Așa copilul său la etatea de un an și jumătate, avea o mare inclinare pentru literele tipărite, iar după două zile cunoștea alfabetul. La trei ani știa să facă compoziție, iar la șase ani citise multe cărți bune.

„Eu nu-i ceroam ca să priceapă tot ce citea, dar îi spuneam să mă întrebă ori de câte ori nu înțelegea, și pe când îi explicam ceea ce mă întrebam, mă căsneam să-l fac să priceapă că eu puțină voință, ar fi putut să înțeleagă singur. Mai ales căutam să înlătur cel mai mare defect al educației școlare de azi: în ziua de azi școala nu dezvoltă decât memoria, pe când facultatea de a se gândi singur, rămâne nedesvoltată. După părerea mea educația unui copil trebuie făcută în direcția de a-i dezvolta gândirea, de a-i cultiva raționamentul.”

Cam aceleași lucruri spune doctorul A. A. Berle, tatăl a patru copii cari au o inteligență uimitoare.

Roma, Noemvrie 1911.

era și este și azi indicat să primească noul ziar. Și ce a făcut onoratul comitet național? Credincios obiceiului său de a face tot ce este diametral opus intereselor noastre publice, a pus „Românul” *justement* la Arad, iar cât despre Cluj, d. Dr. Mihali a fost întrebat de un redactor al *Românului*:

— Ce ziceți de știrea lansată de „Tribuna” că proiectați mutarea „Românului” la Cluj?

— Și aceasta este o invențiune tendențioasă — răspunde d. deputat Dr. Mihali — pentru a seduce (!!) lumea românească. Noi n'am eugetat nici-odată să schimbăm sediul „Românului” și nici un moment n'am reflectat la Cluj, adică ținutul în care vicarul Mangra a stors o declarație de aderență dela preoții săi subalterni.

(Mai întâi trebuie să ne lepădăm în mod hotărât de intenția de a „seduce” lumea românească. Probabil d. președ. a voit să spuie că avem intenția de a duce lumea în rătăcire, căci, pe cât știm, numai fetele pot fi „seduse”... Red. „Trib.”)

D. Dr. Mihali este, și d-sa, originar din comitatul fără presă, și, mai mult ca oricine, în măsură de a cunoaște, mult înainte de noi, împrejurările și nevoile ținutului său. Fără a fi din acele locuri însă, înalta sa situație politică l'ar îndatora să fie seamă de nevoile generale ale neamului, mai bine decât noi, cei încercuți de preocupări și orizonuri locale.

Toate ar converge deci la concluzia ca d. președinte să militeze *contra* Aradului și *pentru* Cluj, dacă nu pentru patria sa Dejul, ca sediu al „Românului”. E prea firesc deci ca dimpotrivă d-sa să fie *pentru* Arad și *contra* Clujului, credincios darului său fericit de a găsi totdeauna soluțiunea opusă intereselor naționale.

Argumentul cu care d-sa combate însă Clujul ca sediu, este de-a dreptul extraordinar. El va trebui să convingă și pe cel mai încăpăținat din aderenții „sinceri” ai partidului național (cum îi poreclește *Românul* pe aderenții săi), de adâncă înțelepciune care prezidă la călăuzirea tuturor treburilor noastre publice. D. Mihali spune textual: „...nici un moment nu am reflectat la Cluj (ca sediu al Românului), adevărat ținutul în care vicarul Mangra a stors o declarație de aderență dela preoții săi subalterni.”

Admirabil argument. Va să zică lucrurile stau așa: *Tribuna* roagă onoratul comitet să puie *Românul* la Cluj, fiind acolo mare nevoie de un ziar național. D. președinte al clubului, d. Dr. T. Mihali răspunde: „La Cluj nu-i nevoie de un ziar național — pentru că acolo terenul e cucerit de Mangra!” După această logică, lupta națională trebuie părăsită tocmai în ținuturile cucerite de Mangra și presa ar avea datoria de a se retrage, treptat, pe măsură ce ar înainta mangrismul între noi, până când, împinși până la granițele țării, presa și luptătorii naționali, în frunte cu comitetul și cu președinții lui, vor trebui să se exileze în Regat, presupunând că Mangra, biruitorul, va binevoi să le acorde, acolo

măcar, liniștea binemeritată, după atâtea lupte... obositoare. De acolo apoi, din București, *Românul* va scrie cu strășnicie *contra* infamilor mangriști de cari nu a putut încapa în țara sa.

Nu mai stăruim asupra argumentului, cu adevărat convingător, al dlui președinte. Dsa nu a fost decât consecvent obiceiului corporației din care face parte, comitetul, de a ajunge totdeauna la soluțiile diametral opuse intereselor naționale. (Obiceiul acesta l'a făcut să se pronunțe dăunăzi cum am văzut, în cameră, în chestia reformei administrative, tocmai pentru soluțiunea cea mai primejdioasă nouă, pentru statificarea administrației.

Nu știm dacă e adevărat că preoțimea din ținutul Clujului s'a pronunțat pentru Mangra, cum spune d. președinte. Știm însă că ea nu-i „subalternă” vicarului dela Oradea, cum spune d-sa, ilustrând din nou cunoștințele sale despre organizația vieții noastre interne. Din fericire, nu este deci probabil ca Mangra să fi stors aderența preoților Cojocnei. Să presupunem însă că informația dlui Dr. Mihali e exactă și Cojocna mangristă. Concluzia noastră, și a oricărui om cu mintea sănătoasă va fi atunci de a milita *tocmai pentru aceea, și cu atât mai mult*, pentru punerea *Românului* la Cluj spre a-l mântui de primejdie. Și dacă s'ar putea aduce un argument *contra* Clujului recunoaștem, ar fi tocmai acela că Bihorul și Oradea-mare, ca sediul vicarului, au și mai multă nevoie de apărare prin un ziar național. Dacă deci d. președinte a crezut să-și sprijinească teza, inventând în mangrismul Clujului un argument *ad hoc* pentru trebuința momentului, a dovedit că și aici are ciudatul dar de a judeca tocmai anapoda de cum judecă restul lumii cu scaun la cap...

Rămâne stabilit că după judecata obștească, argumentul pe care d. președinte al clubului deputaților naționali, îl aduce *impotriva* Clujului (singurul pe care l'am auzit până acuma) nu este un argument *contra*, ci tocmai *pentru* mutarea la Cluj a *Românului*. Apărarea națională trebuie concentrată acolo unde primejdia se arată mai mare. Este un adevărat noroc că în ținuturile de nord atât de părăsite, nu s'a ivit până acuma o încercare de a forma un partid moderat. Incercarea ar fi izbutit probabil mai ușor decât bunăoară încercarea lui Burdea în Bănat.

Intr'un trup slăbit și anemic, ca nordul nostru, microbii boalei găsesc un teren ușor de cucerit. Să preîntâmpinăm primejdia asta, sau, dacă ea începe a se ivi, să o combatem din vreme.

Cel dintâi pas spre această țintă e *întărirea presei în acel ținut*. Comitetul național și organele lui de presă nu se pot retrage în siguranța liniștită a unor cetăți și citadele create de alții, cum e Aradul, unde nu pot decât să producă dezbinare

NEUMANN M.

GROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Despărțământ separat pentru comande după măsură.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

și slăbire. Datoria comitetului este de a se pătrunde de toată gravitatea situației, de toate nevoile atât de adânc imperioase și urgente ale politicii noastre. El trebuie să se puie în fruntea luptei de cucerire a ținuturilor părăsite și primejdite. Să se a runce, cel dintâi, în vălmășagul luptei celei mai grele, punându-și în cumpănă toate mijloacele sale materiale superioare pe cari a dovedit că le are. A fost de-ajuns că s'au lepădat banii pentru nenorocita întreprindere a *Luptei*, și e destul că lumea noastră a tolerat, vreme de un an, prezența absolut inutilă în Arad a *Românului*. Două experiențe, una ajunsă la faliment rușinos, alta greșită și de prisos, credem că sunt un lux destul de mare pentru un popor atât de bătut de nevoi ca al nostru.

Mai mult chiar decât banii lepădați, trebuie să deplângem timpul pierdut prin aceste experiențe cari au dovedit completa *inecapacitate organică* de a înțelege nevoile noastre, din partea celor ce ne conduc. Dacă la 1 Ianuarie 1907, *Lupta* ar fi început să apară în Cluj, ținutul acesta ar fi fost supus până acuma timp de patru ani înfrurii regeneratoare a unui ziar local cotidian și ar fi cu patru ani mai aproape de acel termen, când va trebui să fie un domeniu electoral absolut sigur al partidului. Faza aceasta abea a fost până acuma atinsă de evoluția politică a vre-unui ținut, dar vedem că cu cât mai veche și mai puternică a fost acțiunea presei asupra unui ținut cu atât el este mai aproape de faza aceasta ideală a politicii noastre. Când toate ținuturile o vor atinge, atunci realizarea treptată a programului național nu mai poate fi departe. Pentru aceea un an doi, sau patru, nu pot fi socotiți o cantitate negliijabilă în viața unui popor, cum se crede adesea. Capitalul atât de scump al vremii a fost prea mult prădat la noi decât să-l mai risipim. Fiecare an, fiecare zi nu e numai o pierdere pentru noi, ci un *darmarinos* făcut vrășmașilor noștri cari lucrează prin mii de mijloace, zilnic și fără încetare, făcând mereu să crească distanța între noi și ei.

Pentru toată această risipă, de bani și de vreme, comitetul național va răspunde în fața istoriei și a posterității... nerecunoscătoare. Va răspunde și mai mult acum după ce i-a fost atrasă atențiunea asupra greșelii ce a săvârșit.

Rezumând, vom spune iarăș: Dacă e adevărat că *Tribuna* nu e „trădătoare”, atunci concluzia logică se impune dela sine: punerea *Românului* la Arad, a fost, nu o necesitate, ci o gravă greșală contra intereselor naționale generale: singura ei îndreptare poate fi mutarea grabnică a *Românului* din Arad.

Pentru combaterea unei „trădări” *Românului* ar fi fost poate necesar la Arad combaterea criticilor, dropte sau nedrep-

te, alor *Tribunei* se poate însă face din ori ce alt loc.

Locul indicat de toate împrejurările ca sediul noului ziar nu poate fi decât Clujul. Dacă e adevărat că în Cluj preoțimea e mangristă, după afirmația dlui președinte Dr. Mihali, atunci *Românul* nu trebuie reținut în Arad, cum crede d. Mihali, ci mutat cu atât mai de grabă la Cluj.

Termenul mutării, după noi, trebuie să fie ziua de 1 Ianuarie 1912 st. v. Dacă timpul de cinci săptămâni e prea scurt pentru pregătirea mutării, el poate fi prelungit cu o lună sau chiar două, după nevoie. Comitetul național este însă în orice caz dator a grăbi efectuarea mutării, e dator deci a se întruni cât mai degrabă și a hotări în afacerea asta urgentă și extrem de importantă pentru interesele generale ale politicii românești.

Tribuna făgăduiește să menție afacerea asta la ordinea zilei, să facă propagandă și să lămurească lumea românească de-aici și de dincolo de Carpați. Opinia publică trezită va trebui să exercite o presiune crescândă, asupra comitetului spre a-l sili să realizeze ceea ce poruncese toate interesele superioare ale neamului.

Iar dacă comitetul va persista în mod diabolic în greșala sa, atunci aceasta va constitui un sprijin nou pentru teza noastră: *premenirea*.

Conferența comitetului nostru național. Citim în ziarul unguresc „Világ”:

„Gheorghe Pop de Băsești, președintele comitetului național român, a convocat membrii comitetului executiv la o conferență care va avea loc la 11 Decembrie, orele 3 d. a., în hotelul „Lägerhorn”. Conferența va discuta chestiunile interne ale partidului național român. Deputații naționaliști vor raporta cu acest prilej despre rezultatele adunărilor populare organizate în cursul verii. Vor raporta în acelaș timp și despre situația parlamentară și vor discuta chestiunea organelor partidului. Cu acest prilej comitetul va lua atitudine și în chestia votului universal.”

Din Camera română. Numirea generalului Averescu, fost ministru de război sub guvernul liberal din urmă și dimisionat în urma unei interpelări a dlui Marghiloman, actual ministru conservator, de șef al statului major român, a dat prilej la fel și fel de combinații. Opoziția liberală și conservator-democrată a ținut să prezinte acest fapt ca o dovadă despre neînțelegerile dintre membrii guvernului, dintre d. N. Filipescu și Marghiloman. D. Filipescu a declarat însă în ședința de Vineri a Camerei române, că numirea generalului Averescu s'a făcut în deplină înțelegere cu ministrul Marghiloman.

Sedința Camerei. În ședința de azi a Camerei s'a continuat discuția reformelor militare. Au vorbit Simon Elemér (guv.) pentru proiecte, Săghy Gyula (koss.) contra lor. La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

Conform pactului încheiat între opoziție și guvern, reformele militare nu se vor mai discuta decât în ședința de Miercuri. De Miercuri începând Camera va discuta numai bugetul.

Trecut și prezent.

Ziarul „Tribuna” și comitetul național.

De Octavian Goga.

Acum când s'au reluat din nou violențele de limbaj și chestiunile personale în discuțiile publicistice noastre, o vorbă așezată, chiar greșită fiind, trage mai mult în cumpănă ca de obicei, fiindcă liniștea prin care e rostită îi asigură în fața mulțimii desorientate aparența obiectivității. Cuvintele ținute într'un ton calm, publicate de d. Aurel Vlad în numărul recent al ziarului „Românul” sub titlul „Partidul național și „Tribuna”, au acest avantaj trecător, nu pot rămânea deci fără răspuns din partea acelor cari văd altfel adevărul și n'au nici un motiv să-și sacrifice credințele. Dar pășirea domului Vlad nu poate fi trecută cu vederea nici din alt motiv: D-sa în tot timpul discuțiilor s'a cam reținut dela declarații publice în favorul sau defavorul vreunui grup și astfel tăcerea sa putea fi interpretată ca o rezervă binevoitoare pentru amândouă părțile. De aceea articolul din ziarul autorizat are și importanța unei profesii de credință de care trebuie să fim seamă, fiindcă n'am depreciat nici odată serviciile reale pe cari d-sa, ca luptător politic, le-a adus cauzei noastre. Și apoi la urma urmei e și o adevărată plăcere ca în atmosfera asta înfierbântată, când cele mai groaznice epitete fac cunoștința tiparului, să dai de-un om care vorbește fără să injure, cu care deci s'ar putea întâmpla să te înțelegi, dacă reușești să-l convingi. Sunt deci, cum vedem, o mulțime de împrejurări ce reclamă un răspuns, chiar cu risicul de-a suporta autorul acestor rânduri câteva din ghiulelele năpraznice cu cari se operează la noi în timpul din urmă...

Să vedem deci în ce se rezumă articolul dlui Vlad. Chiar înainte de a-i spune cuprinsul însă le putem avansa cetitorilor că de astădată nu vor face cunoștința unor argumente proaspete și că acest articol nu se ilustrează nici decum prin farmecul noutății. D. Vlad primește de bune argumentații peste cari demult s'a trecut la ordinea zilei, pleacă din ipoteze șubrede și astfel concluziile la cari ajunge nu pot fi decât greșite.

Iată în câteva cuvinte înțelesul acestui articol: Domnia Sa socotește actualul conflict între „Tribuna” și comitet, drept un rezultat al unor tendințe separatiste cari s'ar fi manifestat totdeauna la gruparea oamenilor politici din Arad și cari ar fi caracterizând „Tribuna” dela înființarea ei până astăzi. Găsește deci firul unei continuități istorice între atitudinea „Tribunei” de odinioară, când Mangra era între susținătorii acestei gazete și ținuta ei de acum. Vede în înființarea ziarului

Albert Dobó,
giuvargiu, Kolozsvar, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale

al lui ► **Husznik János** ◀ îl continui eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

„Românul” în Arad un act de „consolidare desăvârșită a partidului național” și consideră pe d. Goldiș, ca pe omul ce „a adus persoana sa sacrificiu intenționat de ordin superior politic ale comitetului național”. Mangra e prezentat ca un patron perpetuu ale cărui îndrumări „oculte” ținează linia de conduită a acestui organ. Concluzia e: ori „Tribuna”, ori „partidul”. Din două una: ori se supune „Tribuna”, ori capitulează „partidul”!

Să analizăm pe rând aceste argumente, cari, cum spuneam, nu pot aduce nici o lumină nouă în discuție, fiindcă s'au mai spus și n'au putut prinde. Teza fundamentală a opiniilor dlui Vlad, pretinsa înlănțuire organică între trecutul și prezentul acestei gazete, ni-se pare lipsită de ori ce temei. A căuta astăzi, după o așa radicală schimbare de oameni, o legătură intimă între trecut și prezent, un „nex causal”, cum spune d. Vlad, mi-se pare o mare greșală. „Tribuna zilelor noastre”, cum îi zisesem, tocmai pentru a indica această deosebire a vremilor, este expresia colaboratorilor săi de astăzi, cari nu au nici un angajament față de zilele de demult. Adevărul este, că de mai mulți ani ziarul „Tribuna” a fost socotit pe drept de întreaga opinie publică românească ca cel mai puternic organ de propagandă și de apărare a principiilor celei mai intransigente politici naționale și adevărul e, că în coloanele acestei gazete au fost desfășurați toți

transfugii partidului național, în frunte cu foștii ei protectori, cari au tradat cauza noastră. Acesta e adevărul: casa a rămas curată, chiriașii necinstiți au fost dați afară. Firește, nu e acum timpul potrivit pentru recriminări istorice, dar dacă sunt păcate în trecutul acestui organ de pe vremea lui „Brote-Mangra-Slavici”, ca alegerea de episcop a unchiului dlui Vasile Goldiș, — invocată de d. Vlad — și altele, atunci pentru aceste păcate nu sunt vinovați actualii scriitori la „Tribuna” de astăzi, ci sunt răspunzători toți susținătorii de atunci ai ziarului între cari cei mai înfocați aderenți erau tocmai prietenii de ieri, oamenii dela „Românul” de azi, în frunte cu d. V. Goldiș. Trecutul deci, din care în această chestiune nu se poate trage nici un învățământ pentru prezent, trebuie lăsat în grija istoriei nepărtenitoare, care se va rosti când îi va veni la socoteală. În ori ce caz un lucru mă miră: mă miră cum nu protestează din răspuneri d. Goldiș de căteori amicii săi de azi îl prezintă publicului ca o victimă a prietenilor de ieri. În definitiv ori ce victimă poate conta la compătimiterea deapropelului, dar acest sentiment nu poate crea în nici un caz platforma intelectuală pentru rolul de conducător al unui ziar. Fiindcă alternativa e, — bine să ne dăm seama, — pe cât de limpede pe atât de crudă pentru fostul meu profesor, imediat ce nu se înlătură legătura dintre trecut și prezent, pe care edifică d. Vlad. Dsa a fost două decenii în cea mai desăvârșită intimitate cu „Tribuna”. Atâta amar de vreme: ori a văzut, ori n'a văzut. Dacă a văzut, atunci e părtașul conștient al tuturor păcatelor din trecut, dela alegerea de episcop a unchiului său până la numărul unguresc al „Tribunei” în cinstea lui Tisza, scris de dsa, e deci un vinovat conștient. Dacă a suferit de miopie acută

și a putut fi tras pe sfoară douăzeci de ani, atunci e și mai rău, e un delictent inconștient. Nici într'un fel, nici într'altul, nu primește un certificat de invidiat pentru un director al unui ziar autorizat, al cărui cuvânt îndrumător trebuie să deschidă orizonturile de gândire și simțire ale cetitorilor. Să lăsăm deci trecutul pe seama unui judecător drept, care va veni mai târziu după potolirea patimilor. Să-l lăsăm, fiindcă nu vrem să răscolim tainele prietenilor distruse și inconsecvențele schimbărilor de front. Să-l lăsăm și de dragul dlui Alexandru Vaida, fost colaborator la „Tribuna” veche, căreia la sfârșirea casei îi trimitea, cum am mai văzut, următoarea urare atât de avântată în laconismul ei: „Apărând dreptatea, mărturisind adevărul, combătând minciuna și susținând cu ori ce jertfe libertatea cuvântului, urmeze-și vechiul sbor cu un nou avânt „Tribuna”.

Să-l lăsăm deci trecutul, domnule Vlad, fiindcă indispunem toată lumea, afară de actualii colaboratori dela „Tribuna”.

Dar dacă înlăturăm teza fundamentală atât de vulnerabilă din articolul dlui Vlad, atunci cad toate combinațiile Dsale, fiindcă Dsa nu insistă asupra greșelilor pe cari le-ar vedea în prezentul „Tribunei”. Foarte ciudată mi-se pare însă concluzia la care ajunge în temeiul observațiilor sale asupra trecutului, când enunță necesitatea de-a se așeza tocmai în Arad noul ziar al comitetului. Rezultatul logic al opiniilor sale ar fi trebuit să fie: ori ce alt centru, numai Aradul nu, dat fiind caracterul lui de grupare cu tendințe separatiste. Dacă ar trage concluzia firescă din acest trecut pe care îl detestă, d. Vlad ar trebui să recunoască, că cel mai puțin indicat pentru rolul de conducător al noului ziar e tocmai d. Goldiș, atât de angajat la acest trecut ale cărui umbre îl neliniștesc. Dar față de directorul „Românului” d. Vlad nu simte necesitatea de-a trage consecvențe logice, probabil, fiindcă vrea să ni-l prezinte în rolul de inocentă mironosiță înșelată..

Pe noi însă nu motive de ordin istoric, ci tocmai împrejurările triste din prezent ne fac să zimbim cu multă durere în fața constatării dlui Vlad, care vede în înființarea ziarului „Românul” în Arad un act „de consolidare desăvârșită a partidului național”. Nu vi-se par cea mai crudă ironie aceste cuvinte? Ian treceți în revistă toate sfâșierile interne provocate de această alegere nenorocită, vedeți ce proporții au luat certele personale între oamenii din Arad spre cari privește tot poporul românesc împărțit în două tabere!... „Desăvârșită consolidare”, când după un an de zile, angajându-se pe nedrept tot prestigiul oficialității pentru a nimici ziarul „Tribuna”, acest organ merge înainte sprijinit de încrederea maselor de cetitori? Să ne ferescă Dumnezeu de astfel de „consolidări”, pentru cari oamenii noștri din comitet sunt dator să poarte răspunderea întreagă.

Câtă vreme se susține la suprafață o asemenea argumentare, negreșit că certele vor merge înainte, ori cât de mult s'ar invoca supunerea „Tribunei”.

Pentru ori ce om nepreocupat în situația actuală nu poate fi altă platformă de înțelegere, decât

recunoașterea din partea comitetului, că ziarul „Românul” trebuie mutat în altă parte și „Tribuna” trebuie susținută, ca ori ce organ de propagandă națională, dându-li-se elementelor a căror expresie este astăzi rolul cuvenit în cadrul organizației de partid. Deci o înțelegere leală fără „supuneri” și fără „capitulări”!

Aceasta ar trebui să se facă pentru înlăturarea certelor personale din discuțiile zilnice ale gazetăriei noastre. Cât privește ideile, convingerile asupra stărilor dela noi, asupra schimbărilor de mâne, aceste credințe cari se nasc din fermentația firească a evoluției noastre sociale, vor merge înainte făcându-și cursul, căzând sau biruind în drumul lor.

„Degrengolări continentale”

sau

„Perfidia Albionului și cauza pricinei”.

După o absență îndelungată, ebuciumata fantomă a lui Belimbroke a apărut iarăși pe plajurile noastre. Cetitorii nu vor fi uitat nici aparițiile ei din primăvară și vor urmări-o desigur cu multă curiozitate în noile ei manifestări. Meritul de a o fi readus de pe tărîmurile mute, unde — după cum ne tradează azi — se dedicaase cu totul metafizicii „degrengolărilor continentale”, e tot al nostru. Am scris, anume vre-o două articole de critică documentată în legătură cu recenta vorbire parlamentară a dlui Teodor Mihalyi, acest astru conducător al neamului nostru, în razele căruia viază toate aspirațiile românești în plină splendoare. Fața aceasta temerară a avut darul să tulbure liniștea bizarului nostru Belimbroke și iată-l apărind pe neașteptate în coloanele de azi ale „Românului”, cu toate flacărele spiritului său torturat.

Dl Belimbroke se sbate și se mistue în ecantieri sinistre, aiurează de „mersul evolutiv al fenomenelor și digresiunilor politice oficiale”, de „degrengolări perfide continentale ale Albionului în legături tradiționale”, de „Consecințele incomensurabile ale fatalităților istorice care este cauza pricinei că aliata noastră Italia a compromis echilibrul puterilor europene” ș. a. ș. a. I-se mălucește că aceste insanități mentale puse în ghilemele le-ar fi cetit în articolele noastre din chestiune (sau în alte articole) și în scârba d-sale fără margini descarcă asupra ziarului nostru și a oamenilor de aici — curat o descărcare de bolovani — un vocabular întreg de injurii, ca de pildă:

„Impertinență și prostie, patimă selbatică, furtivă odioasă, scribi veninoși, ziarști necinstiți, fraze sforăitoare, trîmbișoi de fraze, flecușteți și Spanachezi, băieți literari, infamie stupidă, stăpînire de oameni, tipuri răutăcioase, creeri desechilibrați, stâlpi de cafelele, nopți de orgii, murdărie de gazetă, tipăritură imundă, propagandiști destrăbălați, organ mangrist, scandal public, unealta lui Mangra, ziar vrednic să-i dea toată lumea cu piciorul etc. etc.”

În acest nobil elan al d-sale, dl Belimbroke debitează invenții de-o valoare nu mai puțin fabuloasă. Spune, între altele, că dl Oncu ar fi rostit în camera ungară „un faimos discurs pentru ideea de stat maghiar” și că noi l-am fi înfățișat pe dl Mihali drept „cauza” pentru care „nu s'au realizat aspirațiile Românilor!!!” Piramidal! — nu-i așa?

Cetitorii noștri ne vor ierta că nu primim discuția cu un adversar care bate câmpii vorbind aiurea, când e vorba de o chestiune atât de mare și hotărîtoare cum e cea discutată de noi în articolele impriocinate. Vor înțelege și pentru ce în fruntea acestor rînduri n'am putut să găsim un titlu mai lămurit. Căci cine ar putea să ne spună care e înțelesul articolului scris de dl Belimbroke.

Mai ținem, pentru lămurirea cetitorilor noștri mai slabi de memorie, că dlui Belimbroke, puteam să-i zicem odinioară și pe numele Aurel C. Popovici. În starea sufletească în care ni-se înfățișează, — durere — nu-i mai putem zice așa,

Cine sunt aderenții sinceri ai partidului național-român?

— In atențiunea preoților și învățătorilor noastre. —

In numărul său din urmă „Poporul Român” din Arad, organul popular al partidului nostru național-român, publică mai multe articole în care se aduc la cunoștința poporului nevinovat dela țară neînțelegerile de cari e frământată viața internă a partidului nostru.

In aceste articole „Tribuna” și cei din jurul ei sunt timbrați „trădători de neam” și insultați în fel și chip.

Pornirea aceasta nebună a unor oameni orbiți de patimă nu poate urmări altă țintă decât spargerea solidarității și în sânul poporului.

„Tribuna Poporului”, organul nostru popular, a luptat întotdeauna pentru partidul nostru național-român, îmbărbătând și laudând fiii credincioși ai acestui partid și osândind cu asprime fiii lui rățaciți.

Vreme de un an de zile, de când țin frământările noastre interne, a ocolit cu cea mai mare îngrijire orice cuvânt care ar fi putut face poporul să creadă că în sânul cărturării noastre nu este unirea și bunînțelegere ce-o cerem cu stăruință dela popor.

Ceace săvârșește acum organul popular al partidului, ajuns pe mâinile unor oameni pe cari ura i-a făcut inconștienți de răspunderea faptelor, — este o adevărată crimă națională.

Vă întrebăm pe d-voastre, preoți și învățători cari propovăduiți în biserică și școală precum și în afară de ele duhul bune înțelegeri și al iubirii între frați: cine sunt aderenții sinceri ai partidului nostru național-român? „Tribuna” și cei din jurul ei cari au ferit poporul de otrava ucigătoare a urei între frați, — sau cei cari încearcă acum să semene sămânța urei și în sufletul poporului.

Chiar în vederea păcii — care trebuie să se facă cât mai încurind, după ce lumea românească a putut să se convingă că tot ce s'a spus la adresa „Tribunei” și a celor din jurul ei sunt minciuni și calomnii — am căutat să lăsăm poporul în neștiința desbinării provocate în sânul cărturării de câțiva oameni pătimiși.

Vă rugăm, deci, pe Dvoastră să opriți ca otrava ucigătoare ce-o răspândește „Poporul Român” prin scrisorile sale să pătrundă în sufletul poporului și câtă vreme acest organ își va urma calea nebună să-l scoateți din mâinile poporului!

Nu teama ne inspiră aceste cuvinte de caldă rugămintă, ci adevărata dragoste de neam și dorința de a vedea poporul trăind în bunînțelegere frățească.

Facem acest apel mai ales știind că pornirea organului popular dela Arad va fi osândită de toți Români de bine.

Pace în popor!

„Tribuna”.

Convocarea delegațiilor. Din Viena se anunță: In consiliul comun de miniștri, care a avut loc Miercuri, s'a hotărât convocarea delegațiilor comune pe ziua de 28 Decembrie. Guvernul ungar consideră această sesiune ca o continuare a sesiunii delegaționale de azi primăvară și nici nu va propune alegerea de delegați noi. Dela acești delegați se va cere numai un provizoriu bugetar.

Noua sesiune delegațională se va întruni, cu delegați noi, la 9 Ianuarie. Sesiunea aceasta va fi deschisă prin Maj. Sa sau moștenitorul de tron.

Scrisori din București.

Vremuri nouă pentru scriitori — Moravuri cari tind a se încetățeni. — Falșii publiciști și scriitori. — Ce se impune.

București, 24 Noemvrie.

S'a vorbit mult despre vremurile nouă, cari s'ar fi ivit pentru scriitorii noștri. Bieții vișători cari își împletesc viața din doruri cari nici odată nu se împlinesc, din gânduri pentru cari nu există nici o stavilă, din nădejdi, cari cine știe de se vor realiza vre-odată, scriitorii noștri, îndreptătorii privirilor spre ideal, se vor fi mirat și ei, văzând cum îi ferește lumea.

Ei, cari din căldura sufletului lor au încălzit un neam întreg, cari au sădit în sufletele celor ce plângeau în întunec, dorul de luptă, ei, cari, cu tot marele lor merit, erau trecuți cu vederea, au rămas mirați, când au auzit dintr'o lume, ce credeau că nu-i înțelege, glasuri de aprobare. Au rămas surprinși când au văzut interesul ce începe a se manifesta față de ei. Deocamdată vremurile nouă despre cari s'a vorbit la atâta se mărginesc: La recunoașterea din partea oficialității a rolului pe care-l au scriitorii în viața neamului nostru. Ceva pentru înlesnirea răspândirii operelor lor, ceia ce ar fi avut ca urmare ușurarea greutăților vieții, nu s'a făcut însă. Să nădăjduim că se va face, în cazul când între ei va domni unirea și respectul reciproc. Căci e greu să pretinzi ca alții să-ți respecte breasla ta, când tu singur nu știi s'o respecteți.

Vremurile nouă vor veni când se va înțelege acest adevăr. Așa cum stau astăzi lucrurile, cu spiritul care domnește între anumiți scriitori — cu aerele pecari și le iau unii, cari n'au alt merit decât pe acela de a fi îngăimat câteva fraze, cari nu cetesc nimica din ceia ce se scrie la noi, — va fi greu să ne gândim la vremuri nouă. Fi- rește, nu este vorba de scriitorii cu un nume stabil, de aceia, cari merg în fruntea mișcării noastre literare. E vorba de lumea curioasă a mititeilor, cari vor cu orice preț să se ridice în umbra celor mari. De începătorii de azi, cari vor forma pe conducătorii de mâne.

Cu ocazia adunării generale a societății scriitorilor, s'au văzut lucruri curioase. S'a putut vedea cum acești mărunți, cari ar trebui să cetească mult și să scrie cât se poate de puțin, fiind vorba de alegerea noilor membrii, nu avem habar de producția literară a unora dintre cei recomandați.

— Dar asta ce a scris?

In realitate minusculul personaj nu avea la activul lui decât șaptele din cutare cenaclu de prost renume, nu avea alt bagaj literar decât câteva fraze publicate, din lipsa de material, în cutare revistă apusă. Și nu avea alte gânduri pentru viitor, alte preocupări decât acelea de a parveni, sub scutul numelui de scriitor, nume pe care alții au știut să-l facă respectat.

In anumite cercuri, în saloanele burgheze scene identice se întâlnesc adeseori. Când se adună două sau trei simpatice personaje din această lume, cam aceleași lucruri se discută. Se vorbesc câte și mai câte despre cutare, care nu-i de față, se pun la cale intrigi, se rostesc sentințe pe baza zvonurilor. Iar când se întâmplă să vină față în față cei cari s'au vorbit de rău izbucnesc în manifestări de cea mai curată dragoste.

— Ce bucurie! Dar unde-ai umblat până acuma. Se simțea lipsa ta!

Cam aceleași lucruri se petrec și în lumea acestor pretinși scriitori, cari cu moravurile lor nu vor face decât să compromită ceace prin zbuicium greu, prin muncă stăruitoare, au putut câștiga inițiatorii societății scriitorilor. Sunt aceleși manifestări, cari se observă în lumea politicienilor de rând. Și simptomele sunt îngrijitoare.

Cum se va putea cere publicului străin de lumea asta, care ar trebui să nu fie turburată nici un gând urit, unde ar trebui să domnească respectul reciproc, de unde ar trebui să lipsească patima, unde fie-care ar trebui să vadă în semnul său un tovarăș de luptă pentru ideal, cum se va putea cere publicului să înțeleagă această lume, când ea singură nu se înțelege? Când este atâta inconștiență în toate. Un muncitor al condeiului trebuie să fie un om întreg. Consequent cu părerea lui, dacă vrea să aibă din partea publicului respectul la care aspiră.

Ne-a fost dat însă să vedem cum cutare domn desminte tot ce a scris cu câțva timp mai înainte. Ne-a fost dat să vedem cum acelaș cronicar, după ce a ridicat în slavă pe scriitorii grupați în jurul unei reviste, după ce, luată în parte, pentru fiecare n'avea decât cuvinte de laudă — când a fost vorba să facă o generalizare, i-a condamnat la bloc pe toți. Asta înseamnă onestitatea de cutare? Sunt acestea procedee, cari să asigure respectul numelui de scriitor? Sunt aceste procedee simptome pentru vremurile nouă? Dacă da, atunci nu pot să ne bucare nici decât acele vremuri nouă, ale căror semne caracteristice sunt acelea, în contra cărora s'a revoltat maestrul Vlahuță în primul cuvânt, cu care trimetea pe ogorul literaturii românești „Sămănătorul”.

Vremurile nouă, pe lângă alte multe, ne-au adus condamnabila luare în deșert a numelui de scriitor, a numelui de publicist. Cutare individ fără de nici o schintee, fără de nici o ocupație intelectuală, cât e vorba să arate că are un rost pe lume, își răspunde că este scriitor. Ce a scris însă nu știe nimeni. Ba nu arareori ne este dat să vedem în reviste cetite de anumite straturi ale societății, portree ale „gingașului poet și publicist” al cărui nume nu s'a văzut iscălit sub nici un rînd, care să arate că tâlmăcește un gând, o simțire.

Societatea scriitorilor are deci menirea de a lupta împotriva acestor simptome, de a impune fiecăruia să-și dea seama de rolul ce-l are un scriitor și deci de a nu se lua acest nume în deșert. Are datoria de a lupta în contra moravurilor pe cari vor să le încetățenească unii oameni, cari n'au creat nimica și cari, date fiind probele, nu vor crea nimic de seamă. Are datoria de a cultiva respectul reciproc dintre membrii ei și de a proceda cu mai multă scrupulozitate față de aceia cari fără de nici un drept își însușesc un nume pe care nu-l merită. Când zice scriitor, înțelegi un luptător serios pentru ridicarea sufletelor, un sămănător al frumosului și al adevărului, un trezitor al avutului și al curajului din suflet. Înțelegi un luptător al progresului unui neam, care de mult își așteaptă ziua lui de sărbătoare.

La înălțimea aceasta trebuie să se mențină acest nume. Căci cei cari l-au ridicat, au muncit și au suferit. Și în templul ridicat de alții, cei cari vin trebuie să știe să se închine. *Correspondent.*

Gronică externă.

Disolvarea Reichstagului german. Din Berlin se telegrafiază: Monitorul oficial al imperiului german publică un autograf împărătesc, datat dela 7 Decembrie, prin care Reichstagul german este dizolvat.

Acelaș număr publică un al doilea autograf, datat dela 8 Decembrie, prin care se publică alegeri nouă pe ziua de 12 Ianuarie.

Heves és Dornhelm,

confecțiune de dame, lingerie și arti ole de modă.

Timișoara—Temesvár,

in oraș, aproape de palatul „Lloyd”.

In atelierul nostru se pregătesc cele mai fine și moderne haine englezești.

Specialitatea prăvăliei noastre o formează trusourile. — Prețuri ieftine.

„Românul” contra d-lui Dr. T. Mihali.

— Statificarea administrației. —

Organul autorizat al partidului nostru național român publică în numărul să de azi, la loc de frunte, un articol (venit din afară) „Statificarea administrației”.

Autorul articolului aprobă vederile dlui Dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților naționaliști, care în Camera deputaților a declarat că nu se împotrivesc statificării administrației. Drept încheiere, autorul spune:

Creдем că publicul românesc se va convinge că statificarea administrației nu înseamnă nici o primejdie pentru noi și prin urmare va aproba fără rezervă de d. deputat Dr. Teodor Mihali”.

„Tribuna” a fost singurul organ românesc care dintru început a constatat că vederile dlui Dr. Teodor Mihali nu pot fi aprobate. Organul autorizat spune azi acelaș lucru, căci — publicând articolul de sus — într-o notă subliniară spune:

„Publicăm acest articol... dar suntem necesitați a observa că vederile noastre nu sunt congruente cu cele exprimate în articolul de față”...

D. Dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților noștri naționaliști, a vorbit, fără îndoială, în numele partidului și a aprobat statificarea administrației. „Românul”, organul oficial al partidului național român, vorbește, fără îndoială, tot în numele partidului și declară că „vederile lui nu sunt congruente cu vederile unui politician care aprobă fără rezervă vederile dlui Dr. T. Mihali.

Cu alte cuvinte:

„Românul” a ajuns azi în ce privește discursul dlui Dr. Teodor Mihali la aceleași păreri pe cari le-a exprimat „Tribuna” cu două săptămâni înainte.

Povestiri de femei.

Arta de a fi frumoasă.

(Urmare 4.)

MAINILE.

Forma unghiilor trebuie să căutați a o păstra totdeauna în rotundimea unei migdale. Jumătățile de lună dela rădăcina unghiilor trebuie să fie marcate bine pe unghii. Dacă le acoperă o peliță groasă trebuie să aveți grijă a o înlătura. Pentru aceasta, ori de câte ori aveți obiceiul să vă curățați și să vă tăiați unghiile și aceasta negreșit trebuie să o faceți dacă nu în fiecare zi cel puțin de două ori pe săptămână, — muiati-vă virful degetelor într'un vas mic în care ați pus ulei de migdale, țineți-le în vreme de cinci minute, apoi cu vârful foarfecelor îndepărtați pelița din josul unghiilor. Interiorul unghiilor, dacă aveți obiceiul să le lăsați a crește lungi, curățați-le cu apă oxigenată.

Înfășurați virful unui bețișor de chibrit sau unei scobitori, cu un strat ușurel de vată, pe care-l muiati în apă oxigenată și astfel serviți-vă, pentru curățirea vârfurilor unghiilor.

Ca să vă strălucească unghiile uleiul de migdale care e și igienic pentru întreținerea unghiilor, este cel mai bun. Frecați-vă apoi unghiile cu o piele de căprioară.

Dar feriți-vă a întrebuița paste pentru a vă face să strălucească tare unghiile, e lipsit de gust.

GĂTUL.

Scoateți din folosință pușorul de pernă.

O femeie răutăcioasă a găsit de cuviință să mă întrebe într-o zi:

Ce faci d-ta de ai gâtul așa de frumos?

Și i-am răspuns și eu cu obrăznicie:

Madame, eu m'am născut cu gâtul frumos.

E tot atât de important să ai un gât frumos, pe cât este, să fii bine făcută și să ai o față și un păr frumos. Și e de preferat o femeie grasută care de obicei are avantajul de a avea un gât, pieptul și brațele pline, de cât silueta elegantă a femeii subțirele cu forme neprecise care e de obicei cu gâtulși brațele slabe de se văd oasele.

Un gât, ca să fi efrumos, trebuie să fie potrivit, proporționat, egal, dezvoltat, — nici prea lung, nici scurt, nici gros, nici subțirel, să fie cu o pielită albă și catifelată.

Și cum putem să-l facem astfel?

Dacă e prea lung, nu e nimic de făcut, dar trebuie ajutat a părea scurt, numai prin felul cum îl purtați. Cele ce aveți gâtul prea lung în nici un caz să nu vă lăsați decoltate și dacă sunteți fortate la aceasta aveți totdeauna grijă și vă puneți un collier lat, sau o panglică aranjată cumva să vă disimuleze lungimea gâtului. De obicei purtați în cazul acesta toate blusele cu guler până sus și evitați pe cât se poate a vă lăsa gâtul fără guler.

Pentru cele cu gâtul scurt dimpotrivă, decoltajul e un avantaj. Și nu trebuie să vă sfiți a-l prelungi în formă pătrată care e cea mai bună pentru a arăta gâtul mai lung. Dar ceace e și mai important pentru a vă arăta gâtul mai lung este felul cum vă purtați capul. Țineți totdeauna capul sus și bărbia ridicată, nici odată aplecată spre piept, evitați prin aceasta și formarea bărbiei duble și vă și ajutați a părea cu gâtul mai lung cel puțin cu doi centimetri, decât ar fi în realitate.

Gâtul prea gras sau prea slab se înfrumusează tot numai cu masajiu. În afară de cele două linii paralele ce traversează gâtul și cari sunt marcate și la copii din fașe, nu trebuie să fie nici o altă dungă pe gât, trebuie să fie de tot neted. Dacă e împărțită carnea egal, pe gât, un masajiu ușor și îndemănatec va fi ajuns. Dacă gâtul e lat în față și gros în părți, părțile mai puternice trebuie să îndelung și cu răbdare masate, în fiecare zi.

Cu ulei de migdale, începeți masajiu pe partea dreaptă apoi pe cea stângă și după aceea tot laodată frecați cu amândouă mâinile dinspre părți în fata gâtului cu mișcări de rotațiune care sunt cele mai bune mișcări pentru masajiu, căci numai astfel se poate stabili circulația sângelui în părțile atrofiate.

Pentru a subția un gât prea gros, e foarte bună loțiunea următoare care are de efect ca face să coboare plusul cărnei de pe gât, pe umeri și pe omoplate:

Apă de anis 10 grame;

Hyposulfat de sodiu 20 grame;

Jodur de potasiu 60 grame;

Apă distilată 200 grame;

Tinctura de iod 30 de picături.

Trebuie însă să păziți a nu atinge glandele gâtului care dezvoltându-se ar compromite frumusețea. Ca și cu masajiu e chestie și aci ca manipulațiunea să nu fie greșită.

Evitați a purta gulere închise cari lasă dungi negre pe gât. Adăogați totdeauna acestor gulerașe de batist alb pe cari le puteți schimba des.

Dacă nu ați luat precauțiunea aceasta, ca să puteți face să dispară dunga neagră de pe gât aplicați-vă o compresie cu apă oxigenată, după care spălați-vă bine cu apă de trandafiri. Zeama de lămâie servește de asemenea, dar numai dacă o întrebuițați de mai multe ori pe rind.

Ca să vă albiți gâtul, puneți cinci picături de amoniac într'un pahar de apă de trandafiri și spălați-vă bine odată pe zi cu aceasta. A treia zi însă încetați baia aceasta, căci excesul de amoniac usucă tare pielita.

Dacă vreți însă, să aveți un gât frumos, nu neglijați în primul rînd și sub strictă condiție, a scoate din folosință pușorul de pernă.

Capul trebuie să odihnească în linie dreaptă pe pernă și gâtul să stea totdeauna întins în timpul somnului, astfel ca bărbia să nu se apese nici-odată, în jos pe gât.

Astfel întârziati și formarea sbărciturilor pe obraz și mai ales bărbia dublă, căreia cea mai favorabilă poziție de a se dezvolta îi este când capul stă ridicat sus pe pernă în timpul somnului.

Dacă voți să extirpați alunitele de pe gât cu ajutorul electricității o puteți face.

Semnele înțepăturilor de balene, de agrafe dispar numai cu apă oxigenată. Imbibați bine o bucată de vată în apă oxigenată și frecați locul semnelor, apoi masați-vă bine cu Cold-cream.

UMERII ȘI BRATELE.

Orice femeie frumoasă trebuie neapărat să aibă brațe și umeri frumoși.

O femeie frumoasă în toalete de seară îmi face totdeauna impresia unui buchet de flori strîns într'un vas.

Capul, umerii, brațele sunt florile și rochia și corpul par vasul. Inchipuiți-vă în mijlocul buchetului o frumoasă pansea rosa-purpurie și de jur-impjur niște flori galbene.

Nu cred că v'ar seduce tabloul acesta. Ori, aceeași impresie v'ar face o figură a unei femei încântătoare cu umeri și brațe disgratioase.

Umerii frumoși trebuie să fie simetrici și proporționați figurei. Unei figuri delicate se cere și umeri delicați cu o curbă ușoară, nu prea musculoasă.

Înainte rotunzi, îndărăt lați cu pielita foarte albă. Umerii trebuie să fie partea cea mai albă din corpul unei femei.

(Va urma).

Viorica Dumbravă.

Balada unui martiriu.

— Adică acel al lui Lați. —

I.

Ah, noua viață-a domnului Goldiș
În noua locuință din palat,
E un moment pervers și blăstamat
Ce duce pe creștin spre povârniș.

Și să mai zică-acele rele guri
Că nu-i și bietul Lați un martir!
Eu pot să jur că e — mai abilit
De cum au fost acei de prin scripturi.

Căci să vedeți... Trăise bietul om j
Pân'acuşica foarte liniștit;
Nimic n'avea cu nimeni de împărțit,
Părea în spațiu un inert atom.

Dar, ceasul rău... fatalitatea bre,
Îl prinse pe creștin o năvălie,
Și-și puse 'n gând să facă-economie,
Să strângă-adica bani — și știți de ce?

El tot ce-a câștigat în viața sa
A dat la neam! Și-acum a rămas
Că n'are nici batistă pentru nas,
Și neamului atuncia ce-o să-i dea?

„Românul” e într'un veci ic deficit,
Și dac'ar fi pamfleta să dispară
Directoru-ar ajunge de ocara,
De 'ntregul neam ar fi atunci hulis.

Și cum era atât de desperat
Și-a zis: Salvarea e'n economie,
Nu mai plătesc de-acum în veci chirie,
Mă mut în al „Românului” palat!

Și n'a mai stat la gânduri nici un ceas,
A doua zi chiar Lați s'a mutat! —
Și ziua toată 'a ris și a cântat
Ca un poet când intră în Parnas.

Ah, dar... (ne 'ndurătorul ăsta, dar,
Ce apare 'n dosul marilor speranțe)
El n'are și acele cutezanțe
Să poată îndura acest amar.

Și totuși Lați 'ncearcă și cutea-ă
Să 'ndure acest martiriu foarte greu,
De care să-l ferească Dumnezeu
Pe ori și ce creștin cu mintea trează.

II.

Era spre miezul nopții — când el sta
Întins în pat, în noul său cămin...
Morfeu venise 'n taină și blajin
Cu pleoapele lui Lați se juca.

Plutea 'n alcov un farmec voluptos,
O dulce, caldă liniște plutea
Și un dulce farmient-l copleșea
Înfășurându-l într'un vis frumos.

De-odată însă, vajnic se porni
Un sgomot subteran, bătu-l-ar vina,
Așa ceva cum fuse la Messina,
Că pe martir pe loc îl asurzi!

Și ca mușcat de un șarpe african
Sări din pat de-adreptul în picioare,
Și-l apucă un fel de leșin-are,
Căci prea urla turbatul uragan!

Și nu putea de loc să-și vie 'n fire
Că se 'nchina într'una tremurând
Și-și blestema ursita ascultând
Cum urletul huia cu îndârjire.

Și-a stat așa pătruns de pesimism,
Neprecipând ce va să zică asta;
Zadarnic îi vorbea frumos nevasta
Și-i explica grozavul cataclism.

Târziu de tot în zori, încet-încet
A înțeles și Lați daravera
Nu fuse nici Messina, nici Zavera,
Și nici măcar ce a fost la Kecskemét.

A fost mașina dela Birăuț
Ce începuse a fabrica „Românul”
Sufărând din greu că și-a găsit stăpânul —
Urlând mereu cum... rima mea în uț.

Și a mai fost secundul cel vivace
Al veselilor scribi gălăgioși,
Când unul imitează pe cocoși,
Iar altul ca motanul noaptea, face.

Sau cântă toți redactorii în cor,
Iar câte doi se 'ncing și la bătae,
De se stârnește o 'ntregă hălălae
Făcându-se un tumult îngrozitor!

Și-abia atunci Lați a văzut
În fumul a la Dante — grozăvie —
În care a intrat fără să știe
Căci nu intra nici mort și nici bătut!

Și astfel, toate nopțile în șir
Se chinue creștinu iac' așa...
Poftesc' acum să zică lumea rea
Că Lați nu i și dânsul un martir!

Sandu Muzicant.

Cronică din Paris.

Memoriile infantei Eulalia. — D. Lépiné, prefectul poliției. — Aviatori mercenari. — Premiul Academiei Goncourt. — Un proces al lui Anatole France. — Parisul pitoresc.

Paris, 6 Decembrie.

Care om din ziua de azi și-ar lua răspunderea de a nega că stăm în timpul de față pe pragul a două epoci mari din istoria omenirii? Cine ar nega mai cu seamă faptul că unealta cea mai importantă a acestei prefaceri este gândirea exprimată prin scris? O! putere a slovelor tipărite... Ea este mai mare decât descoperirea lui Nobel; nimic nu-i poate sta împotrivă. Și o dovadă mai mult a acestui adevăr este cartea pe care Eulalia, infanta de Spania, fiica reginei Isabela II și mătușa regelui Alfons XIII, este pe cale de a o publica. De pe acum, memoriile acestei Altețe stârnesc patimi mari în Spania ca și în Franța. Regele Alfons a interzis mătușei lui de a da cartea la lumină mai înainte de a o cunoaște dânsul. Infanta a refuzat net; ea invoacă libertatea conștiinței, independența gândirii și a scrisului, pe cari le pune deasupra ori cărei datorii.

Un gazetar francez a interviewat pe această regească scriitoare. Cartea ei va fi o operă moralizatoare, Eulalia ocupându-se cu căutarea fericirii omenesti prin formațiunea caracterului, educațiunea voinței, independența spirituală a individului, prin înlăturarea — da, înlăturarea! — ori căror prejudecăți învechite și neconforme vremii de acum. Infanta Spaniei se preocupă de societatea omenească de azi, ea vorbește foarte mult de socialismul care o interesează, pe care-l combată fără patimă, căci, spune ea, clasele lucrătoare în loc de a cultiva ura de clasă, ar face mai merit, spre binele lor, de a cultiva în ei mândria de clasă.

În sfârșit, infanta Eulalia a ajuns la convingerea că fericirea oamenilor depinde mai ales de o simplificare a vieții. Nu vi-se pare că ascultați părerea vre-unui discipol de al lui Tolstoi? Nu vi-se pare, mai ales, aflând părerile acestei Altețe democratice, că auziți părăind în jurul vostru fundamentele unei societăți vechi cari se dărimă? După memoriile prîntesei de Sata, cartea acestei infante a Spaniei... hotărît lucru, ne aflăm pe pragul a două lumi. Adaug că volumul infantei Eulalia va fi scris în franțuzește și va apare la Paris. Regele Alfons a retras pensia pe care o servea rebeleii lui mătușe.

...Așteptăm zilele aceste demisia unuia din oamenii cei mai populari ai Parisului. Voiesc să vorbesc de prefectul de poliție Lépine. Candidând la scaunul de senator, d. Lépine a întâmpinat obstacole întru realizarea planului său. Cel mai serios este motivul că un prefect de poliție n'ar trebui să cumuleze și un alt post, pe lângă importanța slujbă ce o ocupă. Și simpaticul personaj vrea să demisioneze. Cărui parisian nu-i este familiară aparițiunea micului om în haine cenușii, cu bărbuța sură, cu ochii așa de pătrunzători în-

cât cu greu le poți suporta privirea? Fără îndoială că dacă ar fi trăit pe vremea lui Napoleon cel Mare, d. Lépine ar fi fost un mareșal fără de păreche, un rival al lui Ney. Astăzi, prefectul de poliție al Parisului se mulțamește să țină în mâinile lui, firele conducătoare ale unei din cele mai formidabile armate polițienești. Spaima apăsătorilor, a delirantilor anarhiști, a bandiților veniți din toate părțile în marea oraș, d. Lépine știe că multe pumnale strălucesc în umbră la fiecare pas al său, că gloantele revolverelor browning îl pândesc, ceea ce nu-l împiedecă de a conduce cu o mână de fier, marea putere ocultă a poliției de aci, după cum, ca guvernator al Algeriei, a distrus banditismul Arabilor din această colonie franceză.

De câte ori nu l-am văzut pe acest omuleț energic și vioi, în fruntea agenților săi, potolind nenunțatele revolte de stradă ale acestui oraș cu atmosferă de salpetră. Câte gloante n'au snerat la urechile lui cu prilejul manifestației în cinstea executatului spaniol Ferrer. De câte ori n'a rostit discursuri scurte și pline de miez pe mormintele victimelor datoriei... D. Lépine este fără îndoială un tip al eroismului special din ziua de azi, când războaiele sunt mai rare, când prisosul dorului de acțiune din sufletul omenesc se manifestă în alte direcțiuni decât în șarje de baionete, sau în ducluri nemiloase, ca în trecut.

...So putea ceti în publicațiunea franceză *L'Aérophile* apărută mai zilele trecute, un anunț curios. Se cereau aviatori cu monoplane sau biplane pentru recunoașteri militare făcute pe sama unei puteri străine. Contractul de 4 luni. Leafă: 6000 lei pe lună. Cererile rebuiesc adresate Campaniei Internaționale, la Bois-le-Due, din pașnica și neutra Olanda. Adevărul s'a ghicit numai decât: puterea care are nevoie de aviatori nu poate fi decât Turcia, pentru războiul ei din Tripolitania. Iată începutul unei ere noi, care nu face decât să se repete în istorie, sub o formă nouă, conformă timpurilor moderne: și anume, era mercenarilor. După cum prin evul mediu și mai încoace se recrutau soldații din toate părțile Europei și mai ales din Scoția și Elvetia, astăzi, când din puterile militare, doar Franța posedă o organizațiune aviatică serioasă, celelalte state încearcă să recruteze, în schimbul unei lefi, aviatori francezi, sau străini. Bani sunt azi regii lumii; cu ei poți cumpăra și vieți omenesti, ca, dealtminte-lea, în totdeauna.

...Academia Goncourt a premiat ieri, așa cum face în fiecare an, pe romancierul pe care l-a găsit ea demn de această onoare. El se numește Alphonse de Chateaubriant, (numele e prodestinat) este în vîrstă de 34 de ani și a înecat un premiu de 500 lei pentru romanul său „M. des Lourdes”. Amintesc că printre membrii cei mai influenți ai acestei academii sunt dnii Octave Mirbeau, Paul Margarete, frații Rosny și dna Juditha Gauthier, prima și unica academiciană și fiica lui Theophile Gauthier. Dna Gauthier a cunoscut în tinerețea ei pe frații Goncourt, întemeietorii acestei academii.

Interesant este de știut că Academia Goncourt distinge mai ales pe scriitorii realști, și al căror stil prezintă o originalitate cât mai puternică. Adevărul este că această grijă a unui stil original a fost cauza multor excese a acestei academii. Ea premiat pe mulți scriitori al căror stil depășea prin întortoacierile lui, măsura cerută de adevărata artă. Romancierii cari preferă o proză simplă și largă, nu prea au șanse de a fi distinși de Academia Goncourt.

...Anatole France a câștigat alaltăieri un proces. Iată în ce împrejurări s'a născut el: În tinerețea sa, autorul lui *Thais* care era încă depate de celebritatea sa de azi, lucra pentru un editor, d. Lamarre, cărui i seria prospecturile pentru cărțile apărute în editura sa, făcea corecțiuni etc. Intr'o zi, d. Lamarre i-a cerut lui Anatole France să-i scrie o Istorie a Fantei, în schimbul unei sume 3000 lei. Scriitorul s'a executat și a lucrat manuscrisul său editourului în chestiune. D. Lamarre n'a găsit însă de cuviință să-l mai publice și l-a închis în sertarul său, unde a zăcut până nu de mult. În vremea aceasta Anatole France a mers din celebritate în celebritate, din glorie în glorie, și iată azi cel mai mare scriitor în viață al omenirii.

Fostul său patron și-a zis că n'ar face o afa-

cere rea dacă ar tipări azi manuscrisul pe care l'a neglijat pe vremuri, că ar ajunge de sigur la edițiuni nenunțate. Anatole France s'a opus însă la publicarea acestei opere din tinerețe pe care o socotește puțin conformă cu ideile lui de azi și pe care d. Lamarre ar fi trebuit s'o publice la timpul ei. De aci procesul, pe care l-a câștigat ilustrul scriitor.

...Nimic mai pitoresc decât vechile strade din dosul lui Hotel de Ville și din cutare părți ale Cartierului Latin, acum în bruma deasă de Noemvrie. De câte ori trec prin aceste ulicioare largi de mai puțin de un metru, printre două șiruri de case înegrite, scorjite, dărimate, am impresia că cale potrele unei cetăți moarte și pustii. La declinul zilei, străduțele acestea se întunecă de nu poți vedea la doi pași, iar ferestrele tulbure ale caselor nu licăresc decât seara târziu, de lumina searbădă a lămpitelor de petrol. Pe afară nici o mișcare — prin case tăcerea e adâncă. Din când în când, câte o siluetă sumbră și adrențuită se strecoară fără șgomot dealungul zidurilor, de parcă i-ar fi frică să meargă, și dispare ea o fantomă în bolta afumată a vre-unei porți...

Un aer de mister plutește deasupra acestor ulicioare pe cari francezii le numesc „des coupe-gorge”. Ele par mai de grabă aleele unui cimitir. Și cu toate acestea ele au format odinioară rezerva principală a cântăreților Carnagnolei — de aci au eșit pe vremea Teroarei acele trupuri supte de foame, cu chipurile livide, cu ochii cercuiți, cari, cu bonetele roșii prinse de păr se scaldau în sângele cald al aristocraților, în delirul setei de omor. Da, de aci au eșit fantasticele tricottense, cari lucrau la ciorapi în fața ghilotinei, în vreme ce capetele cădeau ca spiciele de griu.

Din România.

Răspunsul Camerei la Mesajul Tronului.

Sire,

Adunarea deputaților, reluând astăzi lucrările sale, se simte fericită de a aduce Maiestății Voastre omagii de iubire și de adânc devotament.

Entuziasmul cu care Maiestatea Voastră a fost pretutindeni întâmpinat, cu prilejul călătoriilor ce a făcut prin țară în cursul anului acestuia, și emoțiunea ce aceste manifestări de iubire au deșteptat în inima Maiestății Voastre sunt o dovadă vie de strînsele legături dintre popor și Dinastie. — Această unire dintre Tron și Țară este un element esențial al puterii noastre de azi și o cheazăie temeinică pentru viitor.

Prezența Maiestății Voastre și a întregii Familii la serbările jubilarie ale Universității din Iași a dat acestor serbări o solemnitate deosebită. — Prin jertfele făcute de Maiestatea Voastră pentru restaurarea monumentelor istorice ale țării, prin numeroase încurajări date atei și științei naționale, prin fundațiile culturale, — printre cari o nouă fundație universitară întemeiată la Iași cu ocazia jubileului Universității — și, mai cu seamă, prin pilda de muncă dată tuturor, prin sentimentul împlinirii datoriei, de care țara V'a văzut veșnic inspirat, Maiestatea Voastră se poate cu drept mândri că a fost factorul esențial în dezvoltarea culturală a României moderne.

O strălucire deosebită a dat acestor serbări oficiale prezența, la Iași, a trimișilor celor mai vechi și renumite universități străine, consacrin-du-se astfel știința noastră ca element al culturii generale.

Adunarea națională este viu mișcată și de dovada de deosebit interes ce Maiestățile Lor Impăratul și Rege Francisc Iosif și Impăratul Nicolae II au dat Maiestății Voastre cu ocaziunea acestor serbări, binevoind a însărcina trimiși extraordinari spre a Vă aduce asigurările lor de prietenie.

Sire,

Declarațiunile Maiestății Voastre că atitudinea noastră de absolută neutralitate față cu conflictul izbucnit între două mari puteri, cu cari suntem în bune relațiuni, ne-a dat puțința de a contribui și noi la împiedecarea ori cărei turburări în Peninsula Balcanică, și asigurările că

România poate privi cu încredere viitorul, fiind înconjurată de simpatia generală, dau țării o nouă ocaziune ca să prețuiască roadele politice de liniștită demnitate ce România duce în raporturile sale cu celelalte state.

Sire,

Sunem fericiți că starea îmbucurătoare a finanțelor țării ne va permite să îndestulăm pe o scară largă trebuințele armatei. — Adunarea națională voiește întărirea armatei, această forță pusă în serviciul dreptului nostru, și a fost viu mișcată de cuvintele cu cari Majestatea Voastră ne-a vorbit de puterea de rezistență și de valoare morală a ostașului român. — Aceste cuvinte au cu atât mai mult preț pentru noi, cu cât ele vin dela Acela care a condus altă dată la izbândă armata română.

Sire,

Îmbunătățirea stărei economice a țării și ușurarea traiului la sate și orașe este obiectul preocupărilor noastre constante. — Vom studia cu un interes deosebit proiectele de legi pentru vânzarea bunurilor de mână moartă la țărani, pentru desființarea claselor de patente, cari nu trec peste 10 lei, și pentru scutirea de impozit a chirii dela 300 lei în jos.

Vom da toată atențiunea noastră legilor pentru organizarea meseriilor, a creditului și asigurării muncitorilor, legi cari, întărind și oerotind elementele de muncă, vor spori putere de producțiune a țării.

Sire,

Art. 131 din Constituțiunea țării, care cere ca, în cel mai scurt timp, să se facă o lege specială asupra descentralizării administrative, așteaptă încă aplicarea lui.

Suntem fericiți că guvernul Majestății Voastre s'a gândit la o descentralizare administrativă care, prin crearea de servicii publice locale, va ușura nevoile populației, va asigura un mers mai repede al treburilor statului și va deștepta inițiativele industriale înăbușite până azi de o prea mare centralizare.

Profacerea organizării universităților și a învățământului primar răspunde trebuinței de cultură ce țara resimte din ce în ce mai mult. — Vom studia cu interes legile ce ni-se vor prezenta în această privință, precum și acele relative la justiție, la administrația internă, la lucrările publice și la armată.

Sire,

Insuflețiți de un adânc devotament către Tron, strâns uniți împrejurul guvernului Maj. Voastre și pătrunși de însemnătatea operei dela care ne cheamă datoria noastră de legiuitori, vom pune cheamă datoria noastră de legiuitori, vom pune toată rîvna și activitatea noastră pentru a lucra la înaintarea și întărirea patriei.

Să trăiască Majestatea Voastră.

Să răiască Majestatea Sa Regina.

Să trăiască Alteța Sa Regală Principele Moștenitor al Tronului cu Augusta Sa Familie.

Raportor, Virgil Arion.

x Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera avocațială.

Războiul italo-turc.

Conform știrilor trimise din Tripolis guvernului din Constantinopol, Italienii nu au câștigat în lupta dela Ainzara victorie deplină asupra trupelor turco-arabe, care să o îndreptățescă a privi încheiat războiul din Tripolitania.

De altă parte guvernul turc a luat o energică poziție contra pretențiilor Rusiei, de a i-se deschide Dardanelele pe seama flotei sale. Care va fi sfârșitul acestei încercări a Rusiei nu se poate prevedea.

După cum se comunică din Paris, puterile au luat în discuție cererea Rusiei și se crede, că o vor și sprijini față de opunerea Turciei, pe care o vor sili să primească această soluție.

Știri nuaă:

Lupta dela Ainzara în lumină turcă.

Guvernul din Constantinopol publică următorul comunicat despre lupta dela Ainzara:

Din Dehibat ni-se anunță: Alaltăieri s'a dat o înverșunată luptă lângă Ainzara, între trupele noastre și italiene, terminându-se cu pierderi însemnate din amândouă părțile. Două detașamente de Turci au atacat victorios o parte a armatei italiene, care a lăsat pe teren 400 de morți, iar 60 de soldați prizonieri. Pierderile noastre sunt abia 218 oameni.

Armata italiană a fost în număr înzecit cât a noastră și cu toate asea nu a putut câștiga învingere.

Pretențiile Rusie.

Ziarul „Ikdam” spune că consiliul de miniștri din Constantinopol a hotărât să comunice guvernului rus, că se va opune la încercările de a sforța deschiderea Dardanelor. Guvernul turc nu crede, că-i timpul potrivit pentru regularea acestei chestii.

„Jeni Gazetta” este informată, că la propunerea ministrului de externe rus, de a lăsa liberă trecere a flotei ruse prin Dardanele, Poarta a declarat, că rămâne, chiar și în cazul când puterile vor sprijini Rusia, pe punctul de vedere al statului buo în Balcani. Nu se va da îndărăt nici în fața armelor. Crede de altfel că puterile vor da un răspuns negativ Rusiei.

Franța și Rusia.

Din Paris se comunică că diplomația franceză este aplicată să-și dea invoirea la deschiderea Dardanelor pe seama flotei rusești.

Noul împrumut turcesc.

În cercurile din Paris se vorbește de noul împrumut ce-l intenționează guvernul turcesc spre a putea lua față cheltuielilor pentru război. Sosirea la Paris a directorului băncii otomane se aduce în legătură cu acest împrumut. Până la realizarea noului împrumut guvernul va lua dela banca otomană sub o formă oare-care suma de 1,500.000 pfunzi.

INFORMAȚII.

A R A D, 9 Decembrie n. 1911.

— Diletantism. De câte ori îți faci ochii roată printre manifestările vieții noastre sociale, literare și politice te isbești de un diletantism deadreptul îngrozitor. Incepând cu acele „prestațiuni artistice” ale diletanților noștri întru arta dramatică, despre cari merg la gazeta rapoarte chilometrice, continuând cu băgăriturile literare cari ne amenință din ce în ce mai mult și sfârșind cu „ilustritățile”, șefiile” și „conducerile” noastre politice. Poste tot locul diletantism! Diletantism eras și ridicol. Tu, om care ai avea pretenția să te specializezi în vr'o anumită direcție, acum în vremea specialistului neamt, care se pasionează o viață întreagă de deslegarea unei probleme matematice, bunăoară, rămâi înămolit în marea aceasta de diletanți. Suvoitul de mediocrități te apasă, te duce cu el.

E adevărat că suntem un popor în prefacere, cum s'a spus de atâtea ori, de atâți oameni cari găsesc în această constatare o justificare a existenței lor, dar în fața spiritului vremii moderne, în fața luptelor naționale pe cari trebuie să le dăm, orice indulgență în judecarea valorilor naționale trebuie înlăturată.

„Scrieți băieți, scrieți, numai scrieți românește”, vechea lozincă a lui Eliade-Rădulescu, nu mai poate fi susținută astăzi. Joacă nene teatrul, ori cum, numai să joci românește, fă ilustre politică, ori cum, numai să zăbi că ești român!! asea nu mai merg acum, nu numai fiindcă ne facem în chipul acesta de ris, dar mai ales fiindcă după această politeță împiedecăm întreagă evoluția noastră.

De aceea un om de bun simț, un om cu durere pentru atât de mult pomenita „cauză națională”, un om cu judecată cumpănită, trebuie să se dea cu capul de pereti, să zbiere și să plângă de neceaz, când un nou diletant apare pe orizont:

— Ei bine, asta tot e prea mult! Nu avem noi destui diletanți, mai trebuia să vii și tu nenorocitul!

Frigurile aceste trebuie să te cuprindă mai ales când se prășește diletantul în literatură, care a luat în vremea din urmă un avânt frumuseț la noi. Goga, Ciura, Agărbiceanu sunt nume cari se impun ca un veto puternic împotriva tuturor diletanților din acest domeniu.

Pentru ce și-a mai scos, deci, volumul de poezii d. I. Chiroiu dela Brașov? D-nealui — nu avem fericierea să-l cunoaștem — poate să fie un om foarte simpatic, un om de treabă și folositor în orice „branșă” a nuncii noastre naționale, cum s'ar zice la „Drapelul”. Pentru ce își cheltuiește energiile scriind versuri ca aceste:

În inima noastră fă să răsară
Acel vis neîmplinit ce o să vie
Sădește'n pieptul nostru acea țărâ
Ce-o avu străbunii odinioară.
Căci viața noastră-i umbră trecătoare
Ne risipim tot unu câte unu
Ne împlinind acel vis ce ne leagă etc.

Toate aceste într'un... sonet, fără punct și virgulă. Să ne mai mirăm dacă recensentul acestor poezii, la sfârșitul volumului, afirmă următoarea enormitate de diletant:

„În cele 42 de poezii, cuprinse în volumul acesta, aflăm toate genurile poeziei: descrieri frumoase, tablouri din natură minunat redade, iubire nenorocită, dureri închise în suflet ș. a.”

Sfârșind cetirea volumului, noi ne-am zis încă o dată:

— Din diletantism va veni pierirea noastră!

— Noul episcop al Gherlei Dr. V. Hossu. Cu data de 3 Decembrie „Unisei” i se scrie din Viena:

„Astăzi Ilustritatea Sa episcopul Dr. Vasile Hossu a depus în mâinile Nunțului Apostolic profesiunea de credință, prescrisă pentru scaunul episcopesc al Gherlei. Martori i-au fost Ilustritatea Sa episcopul Orăzii-Mari Dr. Demetriu

Ludovic Faimann
croitor englezesc.

Recomandă atelierul său renumit în croiala hainelor, pardesiilor și paltoanelor. — Bogat asortiment în stoffe streine și indigene.
Serviciu prompt. — Prețuri ieftine!

Croitorie englezească
Lugoj, edificiul-Bazar,

Radu și Dr. Iuliu Florian, capelan militar și secretar la Consistorul vicarial castrens După actul sacru a urmat un prânz festiv dat de E. Sa Nunțiu Apostolic în onoarea noilor episcopi Hossu și contele Ioan Mikes, episcopul latin de Szombathely La acest prânz au luat parte și martorii episcopilor la procesul canonic. Sub decursul prânzului Nunțiu a salutat pe noii episcopi printr'o aleasă vorbire, la care a răspuns în termeni foarte mișcători Ilustritatea Sa episcopul Vasile Hossu, în limba italiană și contele Mikes în limba franceză

Ilustritatea Sa episcopul Vasile însoțit de amicul său episcopul Orăzii, cu trenul de după amiază s'a reîntors la sanatoriul din Budapesta, unde va mai petrece câțva timp, după precum cu nespusa durere trebuie să spunem, starea scumpei sale sănătăți, lasă încă de dorit. Sperăm însă în Domnul că în scurt timp îl va face pe deplin sănătos, ca să-și poată începe apostoleasca activitate în câmpul cel nou, ce i-s'a croit și destinat. Și fie ca, Domnul la rugăciunile clerului și poporului unei întregi diecese cuprinse de nespuse insuflețire față de noul lor Păstor, să-i dea cât mai curînd darul deplinei însănătoșiri!

— „Lucașul” — revistă săptămânală. Începând cu 1 Ianuarie 1912 „Lucașul” din Sibiu se va schimba în revistă săptămânală politică și literară, sub conducerea unui comitet, din care face parte și dl O. Goga.

Este de prisos să mai spunem că dl O. Goga va fi și în viitor colaboratorul ziarului nostru.

— Concertul Corfescu din Brașov D. Nicu Corfescu, cântărețul atât de mult gustat și apreciat al plaiurilor noastre, ne roagă să aducem mulțumirile sale publicului românesc din Brașov, care a luat în număr mare parte la producțiunea d-sale artistică, arătându-i o deosebită atenție și simpatie.

— Eminescu în franțuzește. Primim dela corespondentul nostru din Paris următoarele rânduri: Aș dori din toată inima să am ceva de învățat dela D. M. Montandon. În articolul d-sale însă, nu mi-a dovedit decât marea sa indulgență față de sintaxa franțuzească, indulgență pe care o poate explica, de sigur, depărtarea în care trăiește dlui de țara în care se vorbește limba lui Racine.

D. Montandon scrie: „D. Corbul nu stăpânește nici dea limba franceză de atâta vreme, încât să nu profite de îndreptările mele” D. Montandon s'a grăbit să afirme ceva netemeinic. Și bănuiesc că cei cari mă cunosc, au zîmbit ce-tînd cuvintele d-sale. Confratele meu se înșală: am pentru a stăpâni limba franceză cel puțin a-celaș titlu ca și dsa. — Și o stăpînesc cam de vreo 28 ani, adică de cînd am venit pe lume. Mai am oare nevoie să adaog că, afară de câteva greșeli de tipar, — dintre cari una a fost din păcate culeasă de d. Montandon — confirm din tot în tot articolul meu asupra traducerilor dlui Șuțu?

Cît despre mica lecție de franțuzește a dlui Montandon, i-o întorc cu multă părere de rău, ca neavînd, îl rog să mă creadă, destulă autoritate pentru mine. Adrian Corbul.

— Distincția unui Român. Din Sarajevo ni-se scrie: „Dl Cornel Cosmuța, consilier la poșta centrală din Bosnia-Herțegovina, pentru serviciile sale credincioase a fost răsplătit de Maj. Sa prin acordarea crucii ordinului Francisc Iosif, în gradul de cavalier.

Colonia română va organiza în cinstea vrednicului ei membru un bauchet”.

Felicitățile noastre!

— Alegeri congrsuale în dieceza Caransebs. În congresul național bisericesc au fost aleși în dieceza Caransebeșului deputați din cler I. P.

C. S. arhimandritul Filaret Musta în Caramsebes, P. C. S. protosinghelul Dr. Traian Badescu în Vârșet, prot. Andrei Ghidiu în Oravița, prot. Dr. Gheorghe Popovici în Lugoj, prot. Dr. Seb. Olariu în Făget, prot. Ioan Pepa în Jebel, adm. prot. Sofronie Nedici în Biserica-albă, adm. prot. Augustin Ghilezanu în Ciocova, adm. prot. Dr. Ioan Sârbu în Mehadia și prot. Ștefan Popa în Petrovasela.

— Adunarea învățătorilor de stat. Ieri a avut loc în Budapesta adunarea Unimii regnicolare a învățătorilor dela școlile de stat din Ungaria.

Cursul adunării a fost foarte sgomotos. Oratorii l-au atacat mai ales pe Tisza, care în chestia lefurilor învățătoresți, nu vrea să știe de o îmbunătățire a lefurilor.

Unul dintre învățători, Czabán Samu, a propus o moțiune în care se spune, între altele, că învățătorii se rețin dela orice acțiune socială și culturală, nu mai instruiază analfabeții, nu se mai sprijinesc societățile culturale și literare etc. — până nu li-se va îmbunătăți soarta. În acelaș timp, însă, reclamă cu cea mai mare stăruință introducerea votului universal, egal și secret, pentru că numai dela aceasta pot spera o îmbunătățire a sortii lor materiale.

Cuvîntarea lui Czabán a fost des întreruptă de aprobări sgomotoase. Președintele a încercat în fel și chip să zădărnicească votarea asupra acestei propuneri și să impună o moțiune mai favorabilă guvernului.

S'a deslîntuit, însă, o adevărată furtună de protestare. Președintele s'a opus voinței adunării și s'a procedat la votare.

Moțiunea a fost primită cu unanimitate.

— Ancheta asupra catastrofei vasului „Liberte”. Din Paris se comunică, că comisia în-săreținată de ministerul marinei pentru anchetarea catastrofei vasului „Liberte” și-a terminat lucrările. Membrii comisiei au constatat mari neregularități a ofițerilor de pe vasul „Liberte”, cari au pricinuit catastrofa. Ofițerii învinuiți vor fi dați pe mîna tribunalului militar. Infățișarea va avea loc la 21 c. înainte tribunalului din Toulon.

— Serata muncitorimei române din Arad. Măne, Duminecă, la orele 8 seara muncitorimea română din Arad va ținea o nouă serată-culturală, în sala de Millenium.

Invităm deci pe toți binevoitorii muncitorimei române a lua parte în număr cât mai mare la această serată literară.

Intrarea liberă. — Comitetul aranjator.

— Vindecarea tuberculozei prin injecții de oxigen. Din Paris se comunică, că drul Raoul Bayeux a făcut Academiei comunicarea că experimentează de vreme îndelungată să vindece tuberculoza prin injecții de oxigen. Acest nou procedeu i-a adus până acum rezultate satisfăcătoare, întru cît bolnavii se simt mult mai bine. Injecțiile de oxigen nu sunt împreunate cu nici un pericol ca spre pildă inhalatiile recomandate de unii medici.

Drul crede că prin aceste injecții va vindeca teribila boală, tuberculoza.

— Sinucidere pentru furtul dela banca comercială. Cronica furtului îndrăzneț dela banca comercială din Budapesta s'a îmbogățit cu o tragedie.

Un funcționar al băncii, cu numele Ryhliczky, bănuie că ar fi părtaș la escoptarea frauduloasă a polițelor falsificate, s'a sinucis, trăgându-și un glonț în cap.

Grav rănit, a fost dus la spital, unde a putut să declare că a încercat să se sinucidă, mîhnit că a fost bănuie pe nedreptul.

Poliția declară că n'are motive să-l bănuiească pe Ryhliczky. Numai colegii săi l-au bănuie — în taină.

— Venitul domnitorilor. „Gil Blas” publică o statistică interesantă despre venitul domnitorilor în raport cu numărul cetățenilor. Pentru monarhul nostru cade pe fiecare cetățean austro-

ungar suma de 42 fil., regele Greciei primește 44 de fil. dela un supus, al Belgiei tot atât; regele Italiei 40 fil., al Suediei, Norvegiei 38 fil., Tarul Rusiei 32 fil., împăratul Germaniei 29 fil. Pentru președinții republicei se vine cu mult mai puțin. Președintele Statelor-Unite 20 fil. al Franței 8 fil., iar cel din Elveția abia 1 fil.

— Crimă în Iași. Din Iași se telegrafiază: Joi noaptea s'a comis o crimă înfiorătoare, în strada Socolei Nr. 144. Doi indivizi rămași necunoscuți, au intrat în cărciuma lui Ițic Rosenzweig care era încă deschisă la acea oră târzie, și trimitînd cărciumarul în pivniță, să le aducă vin, dînsii s'au introdus imediat într'o odaie vecină, unde, — găsind pe soția cărciumarului, s'au năpustit asupra ei, strangulînd-o cu o frînghie și aplicîndu-i mai multe lovituri de cuțit în regiunea inimii.

Cărciumarul — alarmat de țipete — a alergat atunci în odaia soției sale; imediat hoții au stins lampa, și năpustindu-se asupra-i, au cercat să-l stringă de gât și să-l arunce în pivniță.

S'a încins atunci o luptă disperată între hoși și victimă, luptă în care cărciumarul Ițic Rosenzweig a neșit să spargă o fereastră și să dea alarma.

Trecătorii alergînd la locul crimei, asasinii au dispărut, fără a fi reușit să prade nimic.

Cadavrul nenorocitei femei a fost transportat la morgă, iar Ițic Rosenzweig, în stare gravă, a fost dus și internat în spital.

Dându-se de știre, imediat a sosit la fața locului poliția și procurorul, care a deschis o anchetă.

— „Moartea și slăbiciunea vieții”. Profesorul Dr. Hugo Ribbert, specialist în patologie la universitatea din Bonn, a publicat un studiu „Moartea și slăbiciunea vieții”. El arată că dintre toate celulele, cele cari sunt mai vioaie și mai tinere viciața întregă sunt cele epiteliale, ale pielii și a mucoaselor. Pricina e că se împart mereu, jumătatea dinspre afară de piele, cecalaltă crește și ajunge la mărimea normală. Deci aceste celule, se curăță astfel de jumătate din depozitele vătămătoare ce se grămădesc.

Dimpotrivă, celulele nobile — cele nervoase — ne mai împărțindu-se, se încarcă repede cu asemenea produse primejdioase.

Acestea au numai un chip de a se curăț: lucrînd mult și deci avînd mereu sânge la îndemînă, care să le ia necurățeniile.

Iată deci, zice profesorul pomenit, oamenii acri muncesc cu capul, se păstrează tineri la creeri până la adânci bătrînețe: Mommeen, Bussen, etc. Căci lucru știțific este dovedit: cei mai mulți murim din pricina că sistemul nervos nu mai poate lucra, otrăvit și încărcat, cum e, ca tot felul de produse primejdioase ale disimilărei.

Așa se explică de ce oamenii deprinși să muncă, se ruinează repede, după ce se retrag din meseria sau profesia lor.

— Pentru săraci. La apelul nostru pentru darurile de împărțit între săracii noștri la Crăciun am primit dela Excelența Sa domnul Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit, totodată patronul Reuniunii noastre, 20 cor., dela dnii P. Lucaș, căpitan pens. 10 cor., Dr. Aurel Novac, avocat în Biserica-Albă, drept răscumpărare de anul nou 10 cor., Ioan Droc, prot. emer., dela păr. George Borzea paroh (Coveș) câte 3 cor., D. Cabadeiev, pictor Săliște, Dr. I. Voina, Dr. A. Dragomir, cand. de adv., Salomia Barbu, ec., câte 1 cor. și păr. Teodosie Paulenac (mănăstirea Putna Bucovina) 4 cor.

Aducînd celemai sincere mulțumite pentru prinos, rugăm publicul nostru să fie cu îndurare cătră cei săraci.

Sibiu, 3 Dec. n. 1911. Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. V. Tordășianu, preșident. Ștefan Duca, notar.

— La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibiieni au mai dăruit: Mihael Ga-

mea, paroh și soția sa Valeria, 2 cor. 40 bani; Lazar Tomici, sodal frizer, 20 bani; Ioan Presure, cand. de adv. (Retisdorf) 1 cor.; Ilie Ratiu (originar din Oieșdea) și soția Anuța născ. Gruia (Cacova), deschizând atelierul lor de orioerie de bărbați (civili și militari) în Alba-Iulia (str. Széchenyi 6) 2 cor.; George Devan, zugrav de case (Abazia) 1 cor.; D. Benea, ec. (Visca), aplicând pe fiul său Zaharie în fabrica de lăcătușerie V. Török 20 bani și Andreiu Moldovan, elas paroh în Hendorf și soția sa Valeria n. Suci (Abrud) 2 cor. 50 bani.

— **La fondul congresului meseriașilor al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”,** au mai dăruit: Traian Petrișor, paroh (Gusterița) și soția sa Livia n. Bălan, 50 bani; Constantin Liuba, inv. 30 bani; Paul Iovescu, casar pens. 15 bani; Miorica Tordășian 10 bani și Ionichie Olariu, casar (Iia) 30 bani.

— **La fondul Dr. P. Span,** pentru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la meserii, cu prilejul căsătoriei tinerilor Dr. Remus Pașca, avocat în Câmpeni, cu doara Armida Popescu, fiica dlui Iuliu Popescu, secretar general al băncii „Dunărea”, la inițiativa dlui Nicolae Todea, funct. la „Albina”, au intrat următoarele daruri: Dr. R. Pașca, Dr. Vurm, Romul Todea, Ioan Petru Todea și Iuliu Popescu câte 10 cor., Petrișin, R. Pop, câte 5 cor., Emilia Dr. Ratiu și Nicolae Todea, câte 4 cor., Dr. O. Russu, Bergleiter, Smieon Piso, Camilo Piso, Dr. Bardosy și Sever Decian, câte 2 cor., sau în total 80 cor. La același fond au mai dăruit: Ioan Vodă Paroh (Deda), soția sa Maria n. Iuga și copiii lor Adela și Stefan, cor. 3.40, George Devan, sodal zugrav de case (Abazia) 1 cor., Dr. Aur. Vlad, adv. (Orăștia), 2 cor., Dem. Benea, econ. (Visca), aplicând pe fiul său Zaharie la fabrica V. Török, 20 bani și Andrei Moldovan, elas paroh în Hendorf și soția sa Valeria n. Suci (Abrud), cor. 2.50. Starea fondului cor. 1234.23. Pentru primos aduce sincere mulțămite, în numele comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, Vic. Tordășianu, prezident.

— **Poporul evreiesc.** Numărul total al evreilor se socotește astăzi cu 11,800,000, din care partea cea mai mare (aproape zece milioane) trăiește în Europa. America are 1,800,000, Azia 500,000, Africa 300,000, Australia vre-o 17,000 de fii de ai lui Israel. Cei mai mulți se găesc în Rusia, care are peste trei milioane, Austria 1,200,000, urmează îndată Ungaria cu 851,000, Germania 600,000, Turcia europeană 280,000, România 238,000, Anglia 106,000, Franța 100,000,

Italia 52,000. Cu totul altcum sunt raporturile în centrele mari ale lumii: aci în trântă a tuturor să orașul Newyork cu peste un milion milion de evrei, urmează Varșovia cu 200,000, în locul al treilea Budapesta cu 186,000, Viena are 146,000, Londra 144,000, Odessa 138,000, Berlinul 98,000, Chicago 80,000, Soloniki și Filadelfia câte 75,000, Parisul 70,000, Constantinopolul 65,000, Ierusalimul 53,000, Lemberg 54,000, Bucureștii 40,000.

— **Rochia pantalon.** Din Roubaix se anunță, că președintele sindicatului, fabricanților de postav a comunicat unui corresponsent al ziarului „Petit Parisien” că rochia pantalon a adus o mare oierdere industrie de postav. Postavii se trece în cantitate tot mai mică așa că multe fabrici au trebuit să sisteze lucrul. În urma acestei sistări au ajuns pe stradă numai în Roubaix 20,000 lucrători.

— **Mulțămite publică.** La concertul din 27 Noembrie a. c. aranjat de reuniunea română de cântări „Hilaria” cu concursul d-soarei Melania Brendușianu și d. Ionel Rădulescu și-au rescumpărat biletele, respective au suprasolvit următorii domni:

I. S. D. Dr. Demetriu Radu episcop 50 cor., Dr. Coriolan Pap director de bancă, Ioan Papp director la căile ferate, Dr. Romul I. Papp avocat câte 20 cor., Dr. Florian Stan canonic și Nicolae Roxin protopop câte 16 cor., Dr. Nicolae Oncu director de bancă, Dr. Nicolae Zigre avocat, Ioan Comaniciu inginer silvic, Dr. Savu Marta avocat, Dr. Ioan Boros avocat, Dr. Demetriu Mangra avocat, George Dudulescu preot câte 10 cor., Mihai Pavel proprietar, George Tulbure asesor ref. cons., Dr. Corneliu Bulcu canonic, Iosif Diamandi prim-contabil, Dr. George Rocsin avocat și Demetriu Hașas notar câte 6 cor., Dr. Alexandru Marta avocat în Lipova, Stefan Domocoș preot Nicolae Rocsin iun. teolog abs., Mihai Hașas preot, Teodor Borha preot câte 5 cor., d-na Catinca P. Fășie soție de jude la Tablă, Romul Popa învățător, Petru Cipou preot, Marcel L. Jourca cassar, Iuliu Truția preot, Iosif Nagy preot și George Morariu funcționar de bancă câte 4 cor., Andreiu Horvath preot, Dr. Vasile Maior medic, Aloisiu Nistor protopretor pens., Ioan Boțoc preot și Teodor Bodea proprietar câte 2 cor., Rinea căpitan, Ioan Pap contabil, Petru Tamaian preot, Augustin Magyar profesor, Ludovic Vida preot, Dr. George Miculaș profesor, Traian Nagy preot, Dr. Ioan Sabó of. de postă, Petru Popescu preot, Ioan Popa teolog abs., Dr. Ioan Moldovan avocat, Dr. Moise Coșiu cand. de adv. și Dr. Eugen Rozvany avocat câte 1 cor.

Primească marinimosii donatori sincerile noastre mulțămiri pentru obolul adus și de astă-dată pe altarul culturii naționale. Dr. Romul I. Papp președinte, Ioachim Marta cassar.

On. Redacții îi mulțumim pentru serviciu. Oradea-Mare, 7 Decembrie 1911. Ioachim Marta, secretarul Reuniunii.

x Dacă vorești să bei ceai ieftin, poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de brânse se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

x Primim din mai multe părți întrebarea, unde se pot procura uneltele necesare unei maldării ori cărnă-tării. Fără o altă comunicare aducem la cunoștința tuturor, că uneltele, diferitele mașini trabucioase maldarilor și Cărnătarilor se pot cămăra cu prețuri moderate dela firma Weisz, Andras și Társa, fabrică de unelte și mașini. Budapesta, VIII. Str. Futó 20. Trimite gratuit catalog.

x Cu mare ușurință putem pregăti în ziua de azi un taler de cea mai bună supă, cu ajutorul tablelor „Magyi”, dizolvându-le în apă fierbinte. O tabletă costă numai 5 fil. și dau un taler (1/2 litru) de supă. La cumpărare să grijiți la numele „Magyi” și la marca „Stoa”. Alte tablete nu sunt fabricația firmei „Magyi”.

x Cadouri de Crăciun, precum sac pentru dame, de piele, mătase ori mărgăritare, garnituri de călătorie, casete de cusut și pentru giuvaericele garnituri pentru manicură și pieptănat, casete pentru parfumuri, oglinzi pentru toaletă, tabachere, porttigări, portmonede și portfolii, binocle, pipe de chichlimbar, parfumuri veritabile franțuzesti și englezești, păpuși și bibelouri precum și diferite alte articole se află în mare asortiment, cu prețurile cele mai ieftine în prăvălia Iuliu Hegedüs Arad, Piața Andrassy 15.

x Cei ce doresc să-și comande haine în Cluj, în preț ieftin și croială modernă să se adreseze orioeriei Katz și Mendel, Piața regelui Mathia, care stă la dispoziția On. Public cu bogat asortiment în haine de bărbați și copii.

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x Adolf Nadler, fabrică de oroloage pentru turnuri, Budapesta VIII. str. Prater 2. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe choldtuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

Leon Tolstol.

171

RĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Gorbul.

(Urmare).

Atunci își spunea: „Ce-mi pasă mie dacă X a furat statul sau pe Tar; ieri ea mi-a zimbit și m'a rugat să viu s'o văd și o iubesc și nimeni nu va ști vre-odată nimic”. Pierre urma însă să meargă în lume, să bea mult și să ducă același trai lenes și dostrăbălat; căci în afară de ceasurile pe cari le petrecea la Rostowi, el era tărit de vechile sale relațiuni.

Dar în ultimul timp, când știrile războiului deveniră mai neliniștitoare și când starea Natașei se îmbunătăți, ne mai stăruind în inima lui acel sentiment de compătimire, Pierre se simți prins de o neliniște pe care nu-și-o putea lămurii. El simțea, adevă, cumcă nu mai putea să urmeze același trai că o catastrofă care

trebuia să-i schimbe întreaga viață se apropia, și el căuta în toate actele lui, cu nerăbdare, semnele premergătoare ale acestei schimbări.

Un franc-mason îi desvăli o profetie a Apocalipsului Sf. Ion, cu privire la Napoleon. Și după multe frământări și bătăi de cap, Pierre găsi în acea frază că viața lui era legată de acea profetie și de existența împăratului Francez.

Descoperirea aceasta îl mișcă foarte mult pe Pierre. El nu știa hotărît în ce mod era el legat de marele eveniment prezis de Apocalips, dar el nu se indoi un singur moment de rolul pe care i-l destinase acel eveniment. Iubirea sa pentru Natașa, invasiunea lui Napoleon, cifra 666 pe care o găsisse el și care tradusă în anumite litere îl lega de profetia Apocalipsului, toate aceste sentimente se contopiră întrinsul, prevestindu-l că în curind va ieși din lumea inferioară în care trăia, pentru a face o mare ispravă și a culege o mare fericire.

În ajunul Duminecii în care se citise în biserică rugăciunile publice, Pierre făgăduise Rostowilor să le aducă dela contele Rostopsin cu care era foarte legat, proclamația Rusiei și cele din urmă știri din armată.

Și duminică dimineața, când Pierre intră la contele Rostopsin, el găsi acolo pe curierul special al armatei, care tocmai sosise. Mesagerul acesta, cunoscut la Moscova ca un dansator strălucit, era prieten cu Pierre.

— Conte, îi zise el zăbindu-l, n'ai putea să mă ușurezi puțin de sarcina mea? Geanta mea este grea, căci e plină de scrisori adresate de militari părinților și rudelor lor.

Pierre se însărcină să predea scrisoarea lui Nicolae către tatăl său. Afară de aceasta, contele Rostopsin îi dete apelul Tarului către locuitorii din Moscova care tocmai eșise de sub tipar și proclamațiunea lui Rostopsin către moscoviți. Parcurgând listele morților, răniților și decaraților. Pierre ceti cumcă Nicolae Rostow primise Steaua Sf. Gheorghe de clasa patra, și numele prințului Andrei, numit comandantul unui regiment de vânători. Cu toate că nu dorea să rostească în casa Rostowilor numele lui Bolkonsky el nu se putu opri de a le da știre de decorarea lui Nicolae. El le trimise numai decât scrisoarea, și buletinul în care cetise știrile de mai sus.

(Va urma)

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

ECONOMIE.**Piața de bani.**

Speranțele ce se legau de-o îmbunătățire a situației de bani după ultimo nu s'au împlinit. Bani sunt tot mai scumpi și rari. Știrile din New-York — unde de 2—3 ani erau totdeauna bani în abundență — sunt îngrijitoare. E temere că prisosul de bani din Paris va fi dus de americani.

Oferte franceze, engleze, germane și austriace nu sunt. Unicul izvor de bani e banca Austro-Ungară.

Anuarul băncilor române pe anul 1912. Anul XIII. Redactor: Constantin Popp. Sibiu. Tiparul Tipografiei diecesane, 1911.

Sematismul societăților pe acții și al însoțirilor române din Transilvania și Ungaria, cunoscut sub titlul de mai sus, a apărut zilele acestea în forma obișnuită. „Anuarul” pe 1912 se extinde pe 14 coale de tipar și coala primă cuprinde, pe lângă partea calendaristică obișnuită, următoarele notițe și informații de folos practic: Mărima normală a bancnotelor; Terminul ultim pentru rescumpărarea și retragerea din circulație a bancnotelor, a notelor de stat vechi în valută austriacă și în coroane; Timbre de documente; Chei pentru calcularea intereselor; Frațiunile comune mai obișnuite transformate în fracțiuni decimale; Tragerile la sortii ale lozurilor; Competința de timbru a registrelor comerciale (cu exemplu); Scala de timbru I. II. și III.; Tarifa pentru telegrame; Tarifa poștală și monetele diferitelor state.

Sematismul însuși se extinde pe 13 coale și cuprinde în V părți institutiv de credit: societăți pe acții (145 la număr), însoțirile (35 la număr), societățile comerciale (7) și societățile de asigurare, indicându-se firma în toate limbile înregistrate, anul fondării, capitalul social, prețul acțiunilor, termenul de prescripție al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, foile oficiale, numele și domiciliul membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere, numele și titlul funcționarilor, bilanțul și contul profit și pierdere pe 1910, în fine împărțirea profitului net și a cotelor de binefacere.

Un capitol special este rezervat „Solidarității” arătându-se numele membrilor ei, scopul însoțirii, condițiile de primire, numele și domiciliul membrilor direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și al revizorilor experți, precum și ultimul bilanț al însoțirii pe anul 1910.

După aceasta urmează consemnarea altor institutii de natură economică-financiară, parte deja înființate, parte în înființare și sub înregistrare, aranjate după comitate.

La finele „Anuarului” sunt două sumare, unul după sediu, arătându-se în care oraș, ce institutii financiare românești sunt, și altul alfabetic.

Prețul anuarului legat elegant în pânză este cor. 4 plus 20 fil. pentru porto.

Dr. Gheorghe Crăciun,

fost extern la spitalele din Paris, consultă pentru boalele urinare-sifilitice.

Injecții cu preparatul „Ehrlich 606”

Temesvár Erzsébetváros,

Bégabalsor 5.

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare
Calendar pe anul 1912

»Calendarul Minervei« pe anul 1912
Prețul 1-25 Cor., 70 fileri porto recomandat.

Calendarul Lumea Ilustrată, a 1.50 + 20 fil. porto. Recomandat 45 fil.

„Posnașul” calendar umoristic ilustrat pe anul 1912, de E. Borcia à 60 fil., porto 10 fil.

„Calendarul Săteanului” à 30 fil., porto 10 fil.

„Amicul Poporului” à 70 fil., porto 10 fil.

„Calendarul jubilar al Poporului român” à 40 fileri, porto 10 fil.

„Calendarul diecezan” cu sematism 50 fil., fără sematism 30 fil., porto 10 fil.

Anunț literar.

A apărut:

„Almanahul scriitorilor dela noi”.

O foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, înșirarea cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o nuvelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de pretutindenea, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cel mai de seamă scriitori născuți dincoace de Carpați, azi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi” e o oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mărgăritar prețios pentru fiecare casă românească! Căci cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al căror scris îl citește zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presei. Se arată în facsimil capurile tuturor foierilor românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul fiecăreia, ce procese a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul” la sfârșit are și Calendar pe 1912, așa că ori cine cumpără „Almanahul scriitorilor dela noi”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, on. public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bornemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„Amintiri” de Al. Ciura

ca cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rind pe rind toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 23 nuvele, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moți din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într-o neaoșă limbă românească și cu multă putere is limpezime, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procurânduți o rară mulțămire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adevărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bornemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

Redactor responsabil: Iulin Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

**REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE**

in

BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

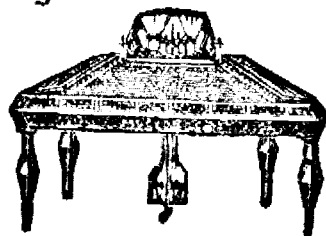
Cluj-Kolozsvár

Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate
și totfelul de articole. Prețuri solide.
Serviciu conștiințios. — Comandele
din provincie se execută prompt și
— francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând
sunete rezonante și
foarte plăcute, —
se pot căpăta și pe
rate. — Gramofoane
cu plăci artistice, —
vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pe al lui modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

2 învățăcei

se primesc îndată în legătoria de cărți
Iustin Ardelean, Arad, Str. Weitzer 13.

**DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice,
— de primul rang. —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.**

Fotografiile și portrete, reproducții după fotografia veche și nouă în mărime naturală expuneri de obiective speciale pentru interioruri acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Un candidat de avocat

cu practică și vărsat în limba română, află aplicare la subscrisul.

Dr. Hollósy Kálmán,
advocat în Borosjenő.

Caut un practicant

cu plată începătoare și pe lângă aplicare momentană. — A se adresa:

Wéber, bankbizományi iroda,
Világos.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,

Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunoscîtez onor. public, că în
bransa arhitectonică execut totfelul de
intreprinderi de transformări de zidiri vechi,
repararea de biserici române și școli, precum
și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc
la cerere. — Comandă primesc atât din loc cât
și din provincie. Prețurile foarte moderate.

Cu stimă:
Teodor Cioban

O econoamă

română, află aplicare la o familie din Arad.
A se adresa la administrația »Tribunei«.

Birou de informații!

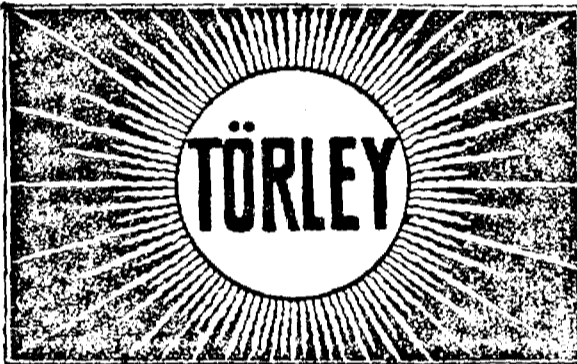
Cunoscând multe lipsuri ale publicu-
lui românesc din provincă, m-am hotărît să deschid în Budapesta un

**Birou de informații și
Agenție românească.**

Orice informație relativ la petițiile în-
aintate la ministerii și la alte foruri, orice
informații comerciale și în general în
orice cauză dau în restimp de 2—3
zile, ori-și-cui resolvînd toate chestiile
în modul cel mai cinstit. Urgitez rezol-
virea petițiilor. Vorbesc în persoană cu
referentul cauzei și rog rezolvire favo-
rabilă. Fac totfelul de mijlociri comer-
ciale și comande. Prețuri moderate,
serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzută cu marca de scutire »S. Maria de Maria-
cell« pe cari poporul le numește »Picături de Ma-
riacell, pentru stomac«, de 30 de ani s'au înre-
bunțat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru
orice casă. — Picăturile acestea au efect n'întrecut la
irregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere
de stomac, înțucirea scaunului, sîgirciuri de cap și de

stomac, greață, amețeală, vomare, in-
somnie, colică, anemie, gălbănare, etc.
Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă
mare Cor. 160, și la mică 90 fil. 6 sticle
Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 4'80. —
Pentru trimiterea înainte a sumei tri-
mite franco:

BRÁDY K farmacie la »Regele Ungariei«
în VIENA, I. Fleischmarkt 14.

FIȚI ATENȚII! la marca de scutire, care
reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la im-
pachetarea roșie și la subscriere, care este
copie chipului de pe latură și să respingeți
orice imitație.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a
dat voie. Căci fumăm doar tuburi veri-
tabile Antinicotin firma »JACOBI«
din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu înscrip-
țiunea »JACOBI«.

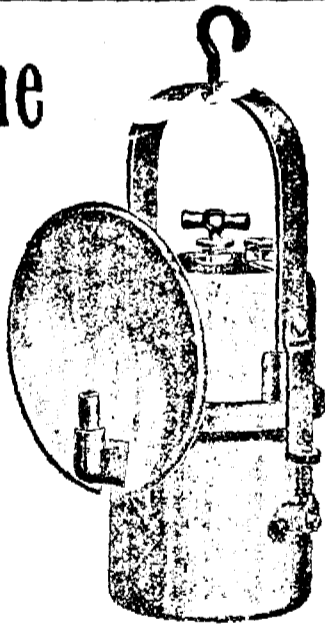
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

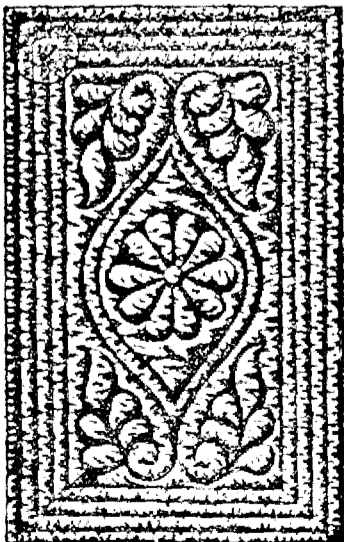

Bartlensky János,

plaponar și tapetier.

Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 13.

Recomandă în atenția on.
public din loc și împreju-
rime atelierul său renovat
de plapoane și tapițerie.
Primește ori-ce lucru de
branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Pla-
pone gata are în magazin.
Face reparaturi cu preț ieftin.

Cel mai ieftin și cel mai cu efect gunoi artificial e gunoiul artificial de fosfat agricol!

In atenția agricultorilor!

Toți agricultorii sunt în clar că fără gunoiera artifi-
cială a pământului nu se ajunge la vre-un rezultat mai bun
și agronomic.

Folosirea în mai mare a gunoierului artificial a
fost împiedecată până acum de prețul enorm care
costa. Acum ne-a reușit să luăm agestura de fos-
fat agricol în sediul în Hamburg — pe seama Un-
gariei și astfel agricultorii își pot procura acum
gunoi artificial cu preț mult mai ieftin. Acest gunoi
conține după analiza chimică 18—24% acid fosforic,
10—12% acid carbonic 50—52% ca cu, în cantitate mai
mică apă, fier etc., la a căror dizolvare e de lipsă
vegetală. Acidul fosforic este în formă foarte acceptabilă de
a trece în rădăcina plantelor. Dizolvînd acest acid, rădăcina
însuși, tot ea dizolvă muncă atât, de cât are trebuință.

**Temperatura atmosferică, ori ploioasă
nu influențează dizolvarea și absorbire a-
cidului fosforic.**

Cine dorește ca să dea o mai intensitate de pro-
ducție pământului și prin urmare să aibă o recoltă mai
bogată să treacă la

fosfatul agricol

Este prețios în mare măsură și la gunoiera vitelor.

Pentru gunoiul artificial și pentru conținutul fosפו-
rului dăm garanție deplină.

M. János és Társai Nagylakon.

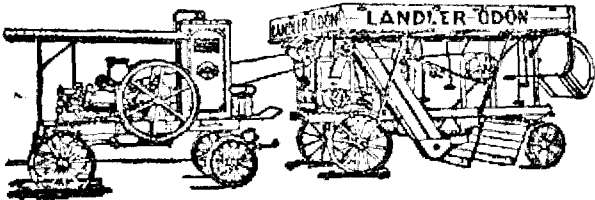
Sîngurii vînzători de fosfat agricol.

Se poate adresa și lui: Alex Magurean, Csanádpalota.
Tot aici se pot procura diferite alte soiuri de gunoi artificial ca-
re se folosesc de prezent în agronomie, însă cu prețuri reduse.
Cel mai ieftin și cel mai cu efect gunoierului artificial
agricol, e gunoiul artificial de fosfat

Patentatură originală din Suedia.

„ROBUR“ motor cu o ei natural

In urma multiplelor calități este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 3-300 cai (HP.)

Noutate! **Noutate!**

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poenru:

mori-, atelie-e industriale
și la totfelul de mașini agricole.

Spese la clas după fiecare HP. 1 1/2 Bl.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! **Garanție deplină!**

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
Catalog la cerere trimis gratis.

Landier Ö Ö, Motortelepe,
Budapest, Lovag u. 2.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public călător, că am deschis în Seghedin (Szeged) hotelul

Grand Hotel Royal

Stau la dispoziția publicului 80 de camere confortate cu încălzire centrală și apeduct.

La gară și dela gară circulă automobilul.

Pentru comportajul publicului pasager, este în hotel instalație proprie de spălat cu aburi. — Prețuri ieftine.

Cu stima:

Dávid Sándor,

proprietarul restaurantului dela gară și proprietarul „Grand Hotel-ului Royal“.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu abur, benzin și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plățire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminare cu acetilin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comercială.

Palmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

Telefon 992.

Balog Sándor,

carnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de carnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

Cel mai mare magazin de blănărie!

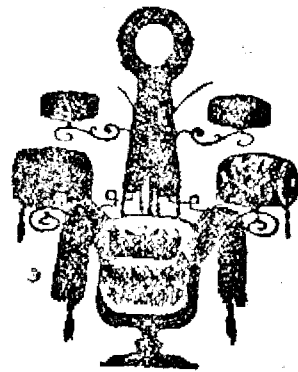
Ragályi János

Temesvá. Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie. —

manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

PEPINIERELE

VÁSÁRHELYI & HAIDU

BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și diferează cele mai alese soiuri: *Române, Franceze și Ungare* — Servește cu cele mai renumite vițe de Delaware producătoare de cel mai fin și bine plânt vin, recunoscut în lume. — Comandele se efectuează prompt și în calitate inecșionabilă garantată, cu 30—40% mai ieftine ca la toate pepinierele din Ungaria și România. Vițele noastre toate sunt autentice, selecționate, dezvoltate, cu rădăcini mari și viguroase ca de 2 ani, lăstari crescuți peste 50—100 cm. și portatoliul în perfectia stare a sănătății, după cum testează certificatul din *Catalogul* mai recent, care la cerere se trimite ori și cui gratis și franco. —

Fiind cererile foarte mari, grăbiți cu comenzile de pe acuma spre a putea avea varietățile dorite.

Atelierul de dentistică

Radu Novák.

Arad.

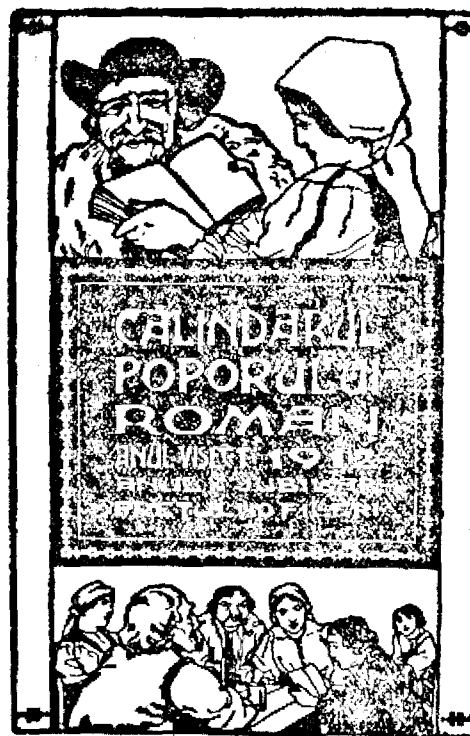
Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc, că la 1 Novembre a. c. mi-am mutat atelierul meu de dentistică în

Szabadság-tér Nrul 5.

unde il voi mări și aranja după cerințele cele mai moderne. —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

A APĂRUT CALENDARUL JUBILAR AL POPORULUI ROMÂN

(BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11)

pe anul visect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, format octav mare: peste 100 de articole și articolași literari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi, între cari cea mai reușită: „Burdea reîntors la vechea lui lefterie“

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie velină, reprezentând porturi naționale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă admirabilă tipărită în trei colori. Desemnat de artistul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitalelor, deputaților români, a funcționarilor români din ministerii și a românilor din Budapesta în general. Conspectul exact al tuturor advocațiilor români din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și vânzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la Administrația „Foil Poporului Român“, Budapesta, VII., István-ut 11.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhgy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

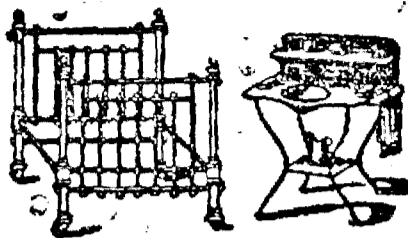
Execută țevi de beton, plăci de pavaj,
plăci de marmură artificială, terrazzo și
mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi,
țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub
sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte
de cheltuieli și planuri pentru poduri
de beton cu construcție de fer și pen-
tru betonizarea trotoarelor.

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,
József főherceg-ut II. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple
până la cele mai moderne, — expediție inter-
națională în toate părțile lumii. Reprezentat în
toate orașele mai mari din țară și străinătate.

In grădina de iarnă a
„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului
Public i-se servesc mâncări și beuturi, de
cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pre-
tenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi
stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemenea
după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák,**
hotelier.

Cine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Creciun & Voda

din Lușoș,

care dispune de căzânării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

Orova Károly,

inginer-mechanic diplomat.

Budapest, V., Kálmán-utca 24.

Telefon 146-38.

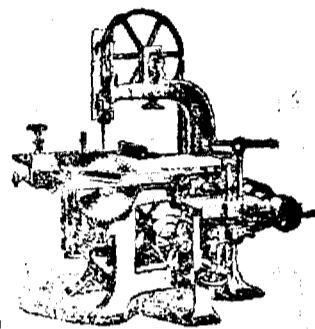
Reprezentantul fabricii de lu-
crare a lemnului de specialitate: **TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.**

Specialități: Herestraie rapide și cu două tăiușuri, instalare completă de herestraie
cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.

Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului pe
seama măsarilor și inginerilor.

Condițiuni favorabile de plată!

Catalog trimis gratuit!

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,

Brassó, Csizmadia-utca 8. sz.

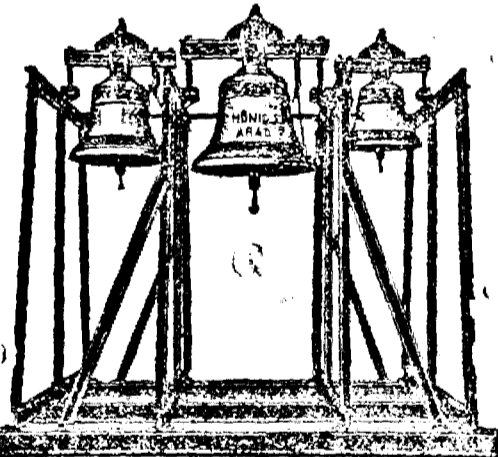

Pregătește din material excelent și
uscăt totfelul de biliarde, în stilul
cel mai modern, primind pe lângă
prețuri foarte moderate și reparaturi.

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

— Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai
favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale
cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e-
tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30%
la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer
ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror între-
buințare, clopotele se pot s-uti de crepat chiar și cele mai
mari clopote se pot trage fără să se ciatine turnul. Reco-
mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de
fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopo-
telor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă
o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna
la dispoziție Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință
se trimis gratuit și porto franco.

M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó

Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde
se efectuează tot-felul de lucrări atingă-
toare în aceasta bransă, precum:

mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

UZINĂ ASORTATĂ CU

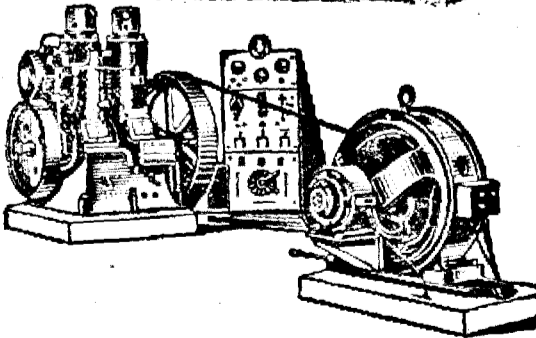
INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru moci, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei b ut **SWIDERSKI**Motoare de München ptru benzil și gaz
și gaz condensat

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Aspiciile inginerilor și preliminarile de specia
pune bucuria la dispoziție.**„ELEKTRA”**

Soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Cel mai convenabil
cadou de Crăciun
este mașina de cusut

care se poate cumpăra la prăvălia
Singer Co.
societate pe acții.

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipă.

Are totdeauna la dispoziție
supă gata
cel-ce folosește

tabletele **MAGGI**
cu 5 fil. bucata.

O singură tabletă dizolvată
în 1/4 litru de apă fierbinte
dă un tăier de supă:

se poate întrebuița la supele de
aluat, la îmbunătățirea gustului la
supele false, la lungirea fierturii,
la sosuri și pe lângă fripturi.

Grijiți când cumpărați,
la inscripția »MAGGI«
și la marca »STEA«.

In contra tusei, răgușelei și ca-
tarului nu e nimic mai buu decât
Bomboanele Réthy.

La cumpărare să grijim cerind anume fa-
abricatele Réthy, deoarece sunt emulțe imi-
tații nereșite. — Originalul are pe cutie
cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.
Se capătă în ori-ce prăvălie.
Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

Premiaculmed 179 cea mare la exp. milenară din Bpesta 'n 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA
- FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea
le nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armo-
nioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer
bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare.
Sunt recomandă- **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul in-
te cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și pre-
vătate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară
ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai
dânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât
cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este
egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
ătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
— ca și spre turnarea de toace de metal. Fracturante ilustrate gratis

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu oile brut, dela 4—100 HP.

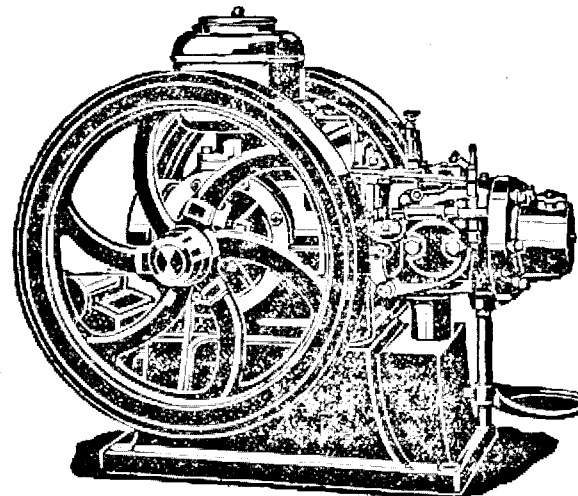
Motoarele mele patentate au *regulator cen-
tral* și mecanism de așezat cu mâna. —
In urma arderei regulate a oleiului, motoa-
rele nu produc nici un miros nepăcut. —
Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filler.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.
Budapest, VI., Lázár-utca 18.
(Îndărătul Operei)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

OH! DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita
de tusă!

In contra tusei, răgușelei și flegmei
s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust
excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger«
m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád,
Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátvás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor
Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Győrök la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler
Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).
Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bise-
ricilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare, construiți de iconos-
tase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea
drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești.
Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu
marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri
convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la
fața localului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și
 cojocărie, dela cele mai simple până la
 cele mai complicate. Primește și repa-
 raturi. Imprumută bunde de călătorii
 și ia spre păstrare în timpul verii, pal-
 toane de iarnă și blane, pe lângă asi-
 gurarea contra focului. — Comandele
 se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

In atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruța anual cel puțin 50-60 coroane, să nu
 deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în
 branșa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne *stofe de
 haine* pentru sezonul de iarnă, *stofe englezești* cu două co-
 lori (doub) pentru costume, *catifea* etc., precum și *costume
 gata* sau după măsură, *flanele* și *barchete*, *boa* și *muffuri*
 Celea mai moderne stăfiruri pentru Domnișoare, garni-
 turi de pânză rumburg, etc

Mustre la cereri se trimit franco!

Prețuri solide!

Serviciu prompt!

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
 se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă”

Vârșeț — Versecz, Strada principală
 (In palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton
 Barchet-satin
 Barchet-croise
 Barchet-pichet
 Barchet-cu șiruri
 Satin Gradet
 Damast-Gradet
 Naking, Naturell
 Satin, Satin-R-ye
 Pichet cu șiruri
 Trseturi mari de nuntă
 Pânze impermeabile
 Masărite de damast alb

Garnituri de damast pt.
 cafea, albe și colorate
 Ștergare de damast
 Ștergare-crep
 Ștergare-Frottier
 Năframuțe de batist
 Năframuțe de in
 Gradet de in
 Alb turi de in
 Albituri de in pentru
 pat
 Ște gare p. bucătărie
 Broderii de in.

Precum și Barcheturi în colori pentru haine,
 Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
 domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate
 fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stofe se capătă
 Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

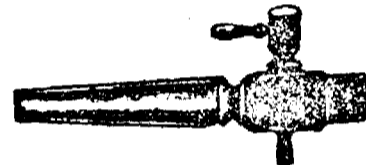
LÉVAY, GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efeptuire și reparare *totfelul de lucruri
 ce aparțin acestei branșe*, precum: popice și bile, dopuri
 și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână,
 articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri
 pentru biliard; domino, șah
 și totfelul de decorații, la
 mobile, etc., cuere ș. a.

Comandele se efeptuesc
 prompt și conștiințios.

Mașini dinamice, motoare
 de benzin, locomobile de
 benzin, motoare de gaz,
 instalațiuni pentru mori,
 automobile de persoane,
 automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
 Catalog franco și gratuit.

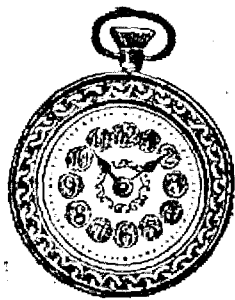
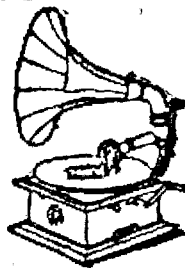
Fabrica de automobile, mașini și mori,
 ——— societate pe acții. ———

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141.

Ceasornice, giuvaere, gramafone, și plăci

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreaga țară, fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.
Szeged, Dugonics-tér II.
 Reparații cu garanție de 5 ani se fac ieftin.
 Catalog ilustrat trimis gratuit.
 — Nenumărate scrisori de recunștință. —
 Revinzători se caută.

Toate articolele necesare pentru economia de câmp și lucrări de fabrică.

Instrumente și mașini moderne, fabricație americană și engleză. Canale și țevi pentru conducerea apei, gazului și aburului. **Oleiuri** americane și rusești pentru ungerea osiilor calitatea cea mai bună. Garnituri complete pentru fabrici, *ateliere, mori, iluminare electrică, transmisiune de puteri, băi, încălzire, opaducte, pompe, articole agricole. Pietri de mori, motoare și locomobile cu gaz, benzin și olei.*

Walder Arthur,

Arad, Ferencz-tér 1_b

Cereți catalog!

Telefon 871.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

însoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros
 (Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri, de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altol peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și ilustrațiuni gratis și franco.

Români! Trimiteți băieții la curcul practic la altoit!

STEFAN SLADECK JUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VIRSET
 strada
 Kudritzker-Nr. 44/46

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piano excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI, ARAD,
 Farray-utca 2.

Postavuri de reverenți-, brîuri preoțești-, roșii, vânate și negre.

Aduc la cunoștința onoratului public, că au sosit **noulășile de toamnă și de iarnă** în stofe, mătăsuri, delainuri, zefyruri, cretoane, batisturi, — ciorapi împlețiți în temniță — și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți.

Ghete originale rusești

pentru noroiu (imală) și zăpadă se află în cantitate mare la filiala fabricii de ghete

MOSKOVITS

Arad, Szabadság-tér 18.

Prețuri unanime

Cor.

10°—

13°—

17°—

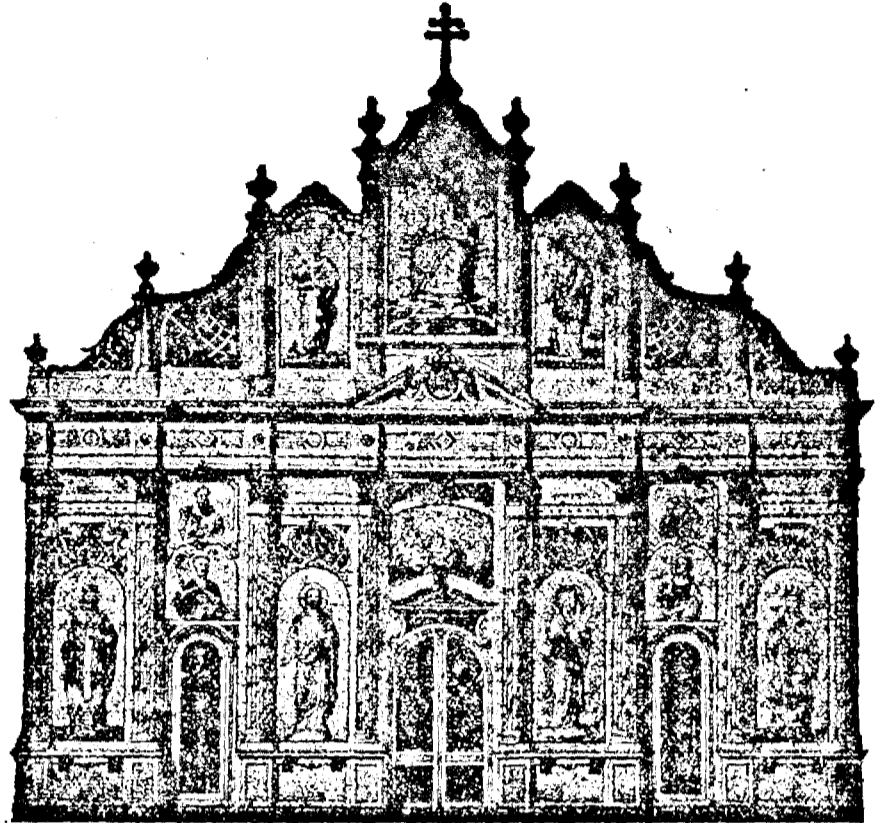
22°—

ARAD, Szabadság-tér 18.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

Institut pentru ridicarea altarelor în

— Budapesta, Kőbányai-ut 53. —

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii. Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.

„ECONOMUL”

institut de credit și economii, societate pe acțiuni.

Centrala în Cluj (casa proprie). Filiale în Gherla, Murăș-Ludoș și Aiud.

Reveriment : 47 milioane

Active . : 5 milioane

Depuneri : 2.5 milioane

Pentru *depuneri noue* spre fructificare acordă 5%, 5 $\frac{1}{4}$ %, 5 $\frac{1}{2}$ %, 5 $\frac{3}{4}$ % și 6% după sume și stabilitate, iar corporațiilor în condițiuni excepționale; *contractează replătirea și fără abdicere.*

Acordă împrumuturi favorabile hipotecare cu și fără anuități precum și în cont curent, *ajută înființarea de bănci sătești* și le acordă credite; mijlocește cele mai ieftine asigurări în toate combinațiile.

Instituții principale de binefacere: »Masa studenților«, »Ambulanța bolnavilor« și »Serviciul informativ pentru țărani«.

DIRECȚIUNEA.